

Strategia Rozwoju Gminy Wojciechowice na lata 2015-2022

Wojciechowice, luty 2016

Spis treści

WSTĘP	3
I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA	5
1. Istota powstania Strategii	6
2. Metodologia prac nad Strategią	8
3. Struktura dokumentu	9
4. Wnioski z analizy sytuacji społeczno-gospodarczej	9
4.1. Uwarunkowania przestrzenne i infrastrukturalne	10
4.2. Uwarunkowania gospodarcze	11
4.3. Uwarunkowania społeczne	12
4.4. Uwarunkowania środowiskowe	12
5. Wnioski z przeprowadzonego badania ankietowego i konsultacji społecznych	12
II. CZĘŚĆ STRATEGICZNA	15
1. Analiza SWOT	15
2. Kierunki rozwoju Gminy Wojciechowice	18
2.1. Wizja i misja rozwoju Gminy Wojciechowice	18
2.2. Obszary priorytetowe, cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań	20
2.3. Zadania polegające na poprawie sytuacji na danym obszarze	29
2.4. Zgodność celów Strategii Rozwoju Gminy Wojciechowice z celami dokumentów wspólnotowych, krajowych i wojewódzkich o charakterze strategicznym	35
2.5. Źródła finansowania zadań planowanych do realizacji w ramach Strategii	48
2.6. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	49
III. CZĘŚĆ WDROŻENIOWA	50
1. Wdrażanie, ewaluacja i monitoring Strategii	49
2. Wskaźniki realizacji Strategii	53
PODSUMOWANIE	62
Spis tabel i rysunków	64

WSTĘP

Strategia rozwoju gminy jest najważniejszym elementem planowania rozwoju lokalnego. To dokument, który jest kluczowym instrumentem długofalowego zarządzania gminą, wskazującym wizję oraz strategiczne kierunki rozwoju gminy. Zapewnia ciągłość i skuteczność w działaniach władz gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań gospodarczych i politycznych.

Konieczne zmiany organizacyjne i prawne związane z funkcjonowaniem całego sektora administracji publicznej wynikające z członkostwa Polski w Unii Europejskiej, szybko zmieniającego się i coraz bardziej wymagającego i konkurencyjnego otoczenia, pojawiania się nowych zadań i możliwości są dobrą okazją do poprawy skuteczności działania władz samorządowych, wprowadzania sprawdzonych narzędzi planowania i zarządzania.

Właściwe planowanie znacznie zwiększa prawdopodobieństwo sukcesu i umożliwia efektywne i racjonalne gospodarowanie zasobami i potencjałem gminy, takimi jak przestrzeń i infrastruktura techniczna, środowisko przyrodnicze, gospodarka, zasoby ludzkie i środki finansowe.

Podstawowym zadaniem gminy jest przygotowanie i realizacja powszechnie akceptowanej wizji dotyczącej z jednej strony działalności bieżącej, zaś z drugiej rozwoju według odpowiednio sformułowanych i skonkretyzowanych strategicznych celów.

Strategia Rozwoju Gminy Wojciechowice obejmuje horyzont czasowy 2015 – 2022. Przedział czasowy wynika z długookresowego charakteru zarządzania strategicznego, jak i okresów budżetowych przyjętych w Unii Europejskiej. Opracowanie i wdrożenie Strategii Rozwoju Gminy Wojciechowice, wypełnia zasadę programowania ujętą w grupie prymatów polityki regionalnej i lokalnej Polski i Unii Europejskiej. Zasada ta oznacza wymóg prowadzenia polityki rozwoju w jednostkach terytorialnych opartej na kompleksowej, zintegrowanej i długookresowej strategii działania obejmującej wszystkie sfery funkcjonowania jednostki terytorialnej.

Opracowana Strategia Rozwoju Gminy Wojciechowice pokazuje najbardziej efektywne działania gwarantujące dynamiczny rozwój całego obszaru Gminy, tworzenie dogodnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości oraz powstawania nowych inicjatyw gospodarczych i społecznych.

Podstawą realizacji Strategii Rozwoju Gminy powinno być także założenie maksymalnego wykorzystania szeroko rozumianych wewnętrznych zasobów przestrzennych, infrastrukturalnych, środowiskowych, gospodarczych i społecznych, w tym potencjału miejscowych podmiotów gospodarczych. Dokument ten oparty jest o dokładną inwentaryzację istniejących zasobów Gminy i walorów jej lokalizacji.

Strategia Rozwoju Gminy Wojciechowice definiuje również kierunki procesu przemian przestrzennych, infrastrukturalnych, środowiskowych, gospodarczych i społecznych na terenie Gminy Wojciechowice przyczyniające się do poprawy jakości życia mieszkańców, stanu środowiska naturalnego i kulturowego, przywrócenia ładu przestrzennego oraz do ożywienia gospodarczego (stworzenie mechanizmu zachęt do rozwoju rolnictwa, przedsiębiorczości i inwestowania na terenie Gminy), a także odbudowy i rozwoju więzi społecznych.

Reasumując celem opracowania i wdrażania strategii jest wzrost gospodarczy i społeczny Gminy Wojciechowice. Może być on osiągnięty przez rozwijanie nowych form działalności gospodarczej, rozwój infrastruktury technicznej i społecznej, z uwzględnieniem zagadnień ochrony stanu środowiska naturalnego i zrównoważonego rozwoju gospodarczo-społecznego, zwiększenie potencjału turystycznego i kulturalnego.

Strategia Rozwoju Gminy jest tworzona po to, by ukierunkować opisane wyżej przemiany. Świadoma i planowa realizacja zadań i projektów opisanych w strategii, zaowocuje bardziej efektywnym wykorzystaniem istniejących możliwości. Poszczególne działania maksymalnie wykorzystują efekt synergii i kierunkują korzystne zmiany w rejonie objętym strategią.

Strategia Rozwoju Gminy jest dokumentem uchwalanym przez Radę Gminy, określającym najważniejsze działania mające na celu ciągły rozwój Gminy oraz przewidywane efekty tych działań. Samorząd gminny wytycza i zatwierdza działania – wykonalne technicznie, realne ekonomicznie i akceptowane społecznie, ale nie może pozostać jedynym ich inicjatorem i realizatorem.

Przygotowując Strategię, Gminę Wojciechowice potraktowano kompleksowo. W związku z tym identyfikowano problemy i zadania wykraczające poza sferę zadań Gminy, jako jednostki samorządu terytorialnego.

Strategia z uwagi na długi okres obowiązywania koncentruje się na rozwiązywaniu najważniejszych problemów rozwoju gminy i jej mieszkańców oraz wyznacza ogólne ramy, w jakich winna poruszać się Gmina oraz kierunek ukazujący określoną wizję przyszłości.

Treść dokumentu ma inspirować i motywować, zarówno władze samorządowe jak i mieszkańców, do współpracy na rzecz Gminy. Strategia stwarza, bowiem podstawę do aktywnego kształtowania rzeczywistości. Wychodzi naprzeciw aspiracjom i dążeniom mieszkańców gminy, tworząc fundament ożywiania wszelkiej społecznej i gospodarczej aktywności.

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

1. Istota powstania strategii

Strategia Rozwoju Gminy Wojciechowice powstała z inicjatywy władz lokalnych, dostrzegających potrzebę kompleksowego rozwoju Gminy. Jest ona odpowiedzią na nieustannie zmieniające się wewnętrzne i zewnętrzne warunki społeczno-gospodarcze oraz wzrost konkurencyjności otoczenia.

Struktury wewnętrzne gminy, a także jej bliższe i dalsze otoczenie ulegają ciągłym zmianom. Zmienia się układ czynników, które mogą zostać wykorzystane w jej rozwoju, pojawiają się nowe szanse i nowe zagrożenia. Na rozwój gminy wpływają również nowe czynniki zewnętrzne, zarówno te sprzyjające jak i te, które mają dla niej skutki negatywne. Struktury wewnętrzne gminy też ulegają ciągłym modyfikacjom.

Strategia Rozwoju Gminy Wojciechowice składa się z trzech zasadniczych elementów:

- diagnozy stanu istniejącego - opis i analiza zasobów wewnętrznych i otoczenia gminy (wyniki diagnozy znajdują się w załączniku 1 niniejszego dokumentu),
- analizy SWOT - stanowi podsumowanie diagnozy stanu istniejącego,
- strategicznego planu rozwoju - to najważniejsza część strategii, która określa wizję i misję gminy oraz cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki działań na rzecz rozwoju gminy.

Strategia ma ułatwić lokalnym władzom podejmowanie decyzji oraz rozwiązywanie problemów natury uwarunkowań przestrzennych, infrastrukturalnych, środowiskowych, gospodarczych i społecznych, jak również racjonalne organizowanie przyszłych działań. Opracowanie tego dokumentu jest konieczne, gdy gmina zamierza ubiegać się o pozabudżetowe środki pomocowe, zarówno te krajowe jak i zagraniczne.

Horyzont czasowy Strategii Rozwoju Gminy Wojciechowice zawiera w sobie horyzont czasowy nowego okresu programowania środków UE (perspektywa finansowa UE na lata 2014-2020), który będzie miał istotny wpływ na kształtowanie działań samorządów terytorialnych, w szczególności w zakresie ich możliwości inwestycyjnych. Kolejnym impulsem przygotowania strategii jest chęć przyspieszenia rozwoju społeczno-gospodarczego miejscowości wchodzących w skład gminy, poprzez podejmowanie nowych wyzwań i konsekwentne realizowanie zaplanowanych działań.

Strategia Rozwoju Gminy Wojciechowice na lata 2015-2022 zawiera cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki działań, jakie należy podjąć, aby zrealizować ustalone priorytety rozwojowe.

2. Metodologia prac nad Strategią

Podczas prac nad dokumentem przyjęto model partycypacyjno-eksperski, który zakłada udział przedstawicieli społeczeństwa w opracowaniu dokumentu. Włączenie społeczności lokalnej zostało zrealizowane poprzez organizację spotkań z mieszkańcami gminy oraz badania ankietowe. Metoda partycypacyjno - ekspercka jest najbardziej optymalna dla tego typu opracowań, gdyż łączy wiedzę ze społecznym zaangażowaniem i odpowiada na autentyczne potrzeby. Rola społeczności lokalnej jest niezmiennie istotna na każdym etapie konstruowania strategii rozwoju gminy - od definiowania problemów, barier rozwoju, poprzez wskazywanie potencjałów rozwoju, kierunków działań, sposobów rozwiązywania problemów. W ten sposób wytwarza się integracja społeczeństwa lokalnego wokół wspólnych problemów, interesów i dalekosiężnych celów.

Na opracowanie strategii rozwoju gminy składają się następujące etapy:

- organizacyjny - obejmuje podjęcie decyzji o rozpoczęciu prac nad strategią rozwoju gminy, dokonanie wyboru podmiotu opracowującego dokument oraz określenie metodyki prac,
- diagnostyczny - następuje gromadzenie informacji o gminie i formułowanie raportu o jej stanie, tzw. diagnozy stanu istniejącego (ma ona na celu przedstawienie w syntetyczny sposób najistotniejszych problemów funkcjonowania poszczególnych stref rozwoju gminy, stanowi podstawę dla dalszych prac nad strategią),
- zakończeniem tego etapu jest opracowanie uwarunkowań rozwojowych w drodze tzw. analizy SWOT, czyli syntezy istniejącego stanu rozwoju w czterech kategoriach: silnych stron, słabych stron, szans i zagrożeń,
- planistyczny - obejmuje sformułowanie wizji i misji rozwoju gminy oraz ustalenie struktury celów strategicznych, następnie każdy cel strategiczny zostaje uszczegółowiony poprzez przypisanie mu kilku celów operacyjnych, a każdy cel operacyjny zostaje rozpisany na bardziej szczegółowe kierunki działań,
- upublicznienie projektu strategii - obejmuje konsultacje społeczne projektu strategii przez zebranie wniosków i opinii o projekcie od społeczności lokalnej. Po konsultacjach społecznych dokument zostaje zredagowany i uzupełniony o zasadne wnioski, a następnie zostaje przekazany do uchwalenia przez Radę Gminy.

Przy opracowaniu strategii założono, że powinna być ona zgodna ze schematem „SMART”. Oznacza to, że wyznaczone cele muszą być specyficzne (Specific), mierzalne (Measurable), uzgodnione (Agreed), wykonalne (Real) i określone w czasie (Timed).

W Strategii Rozwoju Gminy Wojciechowice na lata 2015-2022 zdefiniowane zostały następujące cele strategiczne:

CEL STRATEGICZNY 1: FUNKcjONALNA, DOSTĘPNA ORAZ ESTETYCZNA PRZESTRZEŃ PUBLICZNA Z NOWOCZESNĄ I ZMODERNIZOWANĄ INFRASTRUKTURĄ

CEL STRATEGICZNY 2: CZYSTE, ZADbane I ZASOBNE ŚRODOWISKO NATURALNE

CEL STRATEGICZNY 3: ZINTEGROWANI, AKTYWNI I WYKSZTAŁCENI MIESZKAŃCY

CEL STRATEGICZNY 4: NOWOCZESNA I KONKURENCYJNA GOSPODARKA

Prace nad dokumentem Strategii opierały się na wykorzystaniu szeregu wzajemnie uzupełniających się metod i modeli partycypacyjno-eksperckich oraz prac analitycznych, takich jak:

- analiza danych zastanych,
- badania społeczne mieszkańców,
- analizy strategiczne,
- spotkania warsztatowe z przedstawicielami instytucji oraz przedsiębiorstwami i organizacjami pozarządowymi.

Strategia powstała w oparciu o dokument „*Diagnoza strategiczna na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Wojciechowice na lata 2015-2022*”, w którym przedstawiono sytuację społeczno-gospodarczą Gminy. Po zebraniu i przeanalizowaniu wszystkich danych opracowano Projekt Strategii, który został udostępniony wszystkim zainteresowanym za pośrednictwem strony internetowej Urzędu Gminy Wojciechowice.

Do głównych materiałów źródłowych, stanowiących materiał analityczny i podstawę do opracowania Strategii należały:

- dane Urzędu Gminy Wojciechowice,
- dane Urzędu Statystycznego w Kielcach (Bank Danych Lokalnych),
- wnioski z ankiet zebranych podczas konsultacji społecznych oraz uzyskanych drogą elektroniczną,
- wnioski zgłaszane podczas konsultacji społecznych.

Ponadto przy opracowaniu Strategii Rozwoju Gminy Wojciechowice korzystano z danych zawartych w obowiązujących dokumentach strategicznych i planistycznych Gminy Wojciechowice, tj.: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wojciechowice, Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wojciechowice – aktualizacja na lata 2009-2012, Gminny Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Wojciechowice 2009 – 2012 –

aktualizacja, Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Wojciechowice 2009-2032,

Podstawą wyznaczenia misji, celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań stanowiły także dokumenty określające politykę regionalną i kierunki rozwoju w skali Unii Europejskiej, kraju, województwa świętokrzyskiego i powiatu opatowskiego, takie jak:

- „Strategia UE Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu”,
- „(Średniookresowa) Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo”,
- „Krajowa strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie”,
- Raport „polska 2030. Wyzwania Rozwojowe”,
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego 2014-2020,
- „Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013”,
- Polityka Transportowa Państwa na lata 2006-2025,
- „Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020”,
- „Strategia Badań i Innowacyjności (RIS3). Od absorpcji do rezultatów – jak pobudzić potencjał województwa świętokrzyskiego 2014-2020+”,
- „Program ochrony środowiska województwa świętokrzyskiego na lata 2011-2015 z perspektywą do roku 2019”,
- „Strategia Rozwoju Powiatu Opatowskiego”,
- „Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Opatowskiego”,
- „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Opatowskiego”.

3. Struktura dokumentu

Strategia Rozwoju Gminy Wojciechowice na lata 2015–2022 składa się z trzech zasadniczych części odpowiadających logice procesu planowania strategicznego: pierwsza jest częścią wprowadzającą, druga częścią strategiczną, zaś trzecia – wdrożeniową.

Główne przesłanki procesu powstawania Strategii ujęto w części pierwszej: przebieg procesu tworzenia Strategii, wykorzystane metody oraz powody, które skutkowały podjęciem decyzji o przystąpieniu do prac.

W drugiej części, najważniejszej z punktu planowania strategicznego, wskazano problemy oraz kierunki ich rozwiązania. Przedstawione zostały cele szczegółowe i działania priorytetowe odpowiadające przyjętej misji i wizji rozwoju gminy.

W trzeciej części zostało ujęte wdrażanie i monitorowanie Strategii wraz z zestawieniem wskaźników służących do oceny Strategii, procedur i odpowiedzialności.

4. Wnioski z analizy sytuacji społeczno-gospodarczej

Szczegółowa diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Wojciechowice została przedstawiona w dokumencie „*Diagnoza Strategiczna na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Wojciechowice na lata 2015-2022*”. W Diagnozie przedstawiono uwarunkowania przestrzenne, infrastrukturalne, środowiskowe, gospodarcze i społeczne. Dokonano porównania wybranych dziedzin rozwoju do średniej krajowej, wojewódzkiej oraz do wybranych jednostek samorządu terytorialnego z obszaru województwa świętokrzyskiego. Poniżej przedstawione zostały wnioski z wybranych dziedzin społecznych i gospodarczych.

4.1. Uwarunkowania przestrzenne i infrastrukturalne

Gmina Wojciechowice położona jest w południowo-wschodniej części województwa świętokrzyskiego. Oddalona jest od Opatowa o około 12 km i od Kielc o około 74 km, dlatego też pozostaje w obszarze bezpośrednich wpływów obu miast (społecznych, ekonomicznych, rekreacyjnych i infrastrukturalnych).

Przez teren Gminy przebiega droga krajowa nr 74 i 79 oraz droga wojewódzka nr 755.

Gmina swoim zasięgiem obejmuje 20 sołectw. Zajmuje powierzchnię 86 km², co stanowi 0,7% ogólnej powierzchni województwa i 9,4% powierzchni powiatu opatowskiego) z dominującą funkcją rolnictwa indywidualnego, o znacznie wyższej od średniej wojewódzkiej przydatności rolniczej gleb.

Na terenie Gminy Wojciechowice zlokalizowanych było 1 407 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 113 116 m². Liczba mieszkań prywatnych na przełomie lat 2005-2014 zmalała blisko o 3,3 %, natomiast powierzchnia użytkowa wzrosła zaledwie o 0,2%. Najwięcej nowych mieszkań powstało w roku 2012 (4 mieszkania), najmniej natomiast w 2010 (-56 mieszkań).

Struktura wiekowa mieszkań Gminy Wojciechowice odznacza się wysokim udziałem mieszkań powstałych w latach 1945 – 1970. Technologia stosowana w tym okresie nie zapewnia należytej efektywności wykorzystania energii cieplnej, dzięki termomodernizacji orientacyjne potrzeby grzewcze tych mieszkań są sukcesywnie poprawiane.

Jeśli chodzi o gospodarkę odpadami to w 2013 roku na jednego mieszkańca Gminy Wojciechowice przypadło ogółem 70 kg wytworzonych odpadów, a ilość odpadów z gospodarstw domowych przypadająca na jednego mieszkańca wynosiła 61,0 kg.

Gmina Wojciechowice jest całkowicie zwodociągowana. Obecnie wszystkie wsie gminy posiadają systemy centralnego zaopatrzenia w wodę. Długość sieci wodociągowej (stan na grudzień 2014) wyniosła 155,0 km i prowadzi do niej 1 234 przyłączy.

Ścieki bytowo gospodarcze ze skanalizowanej części Gminy odprowadzane są do oczyszczalni ścieków w miejscowości Jasice. Przepustowość oczyszczalni wynosi 496 m³/dobę. Ilość ścieków surowych doprowadzanych obecnie do oczyszczalni świadczy o tym, że posiada ona rezerwy przepustowości. Odbiornikiem oczyszczonych ścieków jest „ciek od Bidzin”.

W wyniku prowadzonej budowy sieci kanalizacyjnej w latach 2005-2014 długość sieci zwiększyła się o 23 km. Planuje się dalsze inwestycje w budowę kolektora głównego i sieć dystrybucyjną dla kolejnych miejscowości Gminy Wojciechowice.

W 2014 r. sieć kanalizacyjna mierzyła 25,8 km oraz liczyła 233 przyłączy o rocznym odprowadzeniu ścieków w gospodarstwach domowych na poziomie 40 dm³.

Z sieci gazowej w Gminie Wojciechowice, korzysta 27% mieszkańców gminy (dane z GUS za 2013 rok). Od roku 2006 długość czynnej sieci ogółem, uległa zmianie i w 2013 r. wyniosła 128 300 m. Wzrosła między innymi liczba przyłączy o 109 sztuk, jak również liczba odbiorców gazu o dodatkowe 34 gospodarstw.

4.2. Uwarunkowania gospodarcze

Gmina Wojciechowice jest gminą rolniczą. Użytki rolne zajmują 8 145 ha, natomiast lasy i grunty leśne stanowią 201 ha. Grunty zabudowane i zurbanizowane, pod wodami oraz pozostałe grunty i nieużytki stanowią 300 ha. Wskaźnik lesistości dla Gminy Wojciechowice wynosi 2,3% i jest niższy niż wskaźnik lesistości dla powiatu opatowskiego, który kształtuje się na poziomie 15,6% i dużo niższy niż dla województwa świętokrzyskiego, który wynosi 28,2%.

Użytki rolne stanowią 94,21% powierzchni Gminy. Największą powierzchnię użytków rolnych zajmujących powierzchnię 8 145 ha stanowią grunty orne 7 220 ha. Sady stanowią 197 ha, łąki stanowią 415 ha wszystkich użytków rolnych, natomiast pastwiska 41 ha. Grunty rolne zabudowane zajmują powierzchnię 252 ha, a grunty pod rowami 20 ha.

Na koniec 2014 roku w Gminie Wojciechowice funkcjonowało 211 podmiotów gospodarczych, z czego 204 to podmioty prywatne.

96,2% spośród zarejestrowanych podmiotów stanowią mikroprzedsiębiorstwa. Przemysł, jako dział gospodarki w Gminie Wojciechowice nie zajmuje znaczącej pozycji. Brak jest na omawianym terenie znaczącej liczby średnich i dużych przedsiębiorstw. Większość firm zarejestrowanych w Gminie ma charakter rodzinny i zatrudnia do 9 pracowników, jednak tworzą one miejsca pracy dla niewielkiej liczby ogółu zatrudnionych.

Sytuację finansową Gminy Wojciechowice obrazują wskaźniki dochodów i wydatków ogółem z budżetu gminy, wskaźniki dochodów i wydatków ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca

Na przestrzeni lat 2005-2014 zarówno dochody jak i wydatki ogółem rosły. Pomimo rosnących wydatków brak jest deficytu w budżecie gminy. Problemem jest wielkość dochodów i wydatków w przeliczeniu na jednego mieszkańca, nadal są one niższe od średniej krajowej i wojewódzkiej. Trend rosnących od 10 lat dochodów i wydatków ogółem i brak deficytu w budżecie gminy, pomimo dużych wydatków inwestycyjnych związany jest przede wszystkim z wielkością pozyskanych funduszy ze źródeł zewnętrznych. Gmina Wojciechowice w latach 2006-2015 zrealizowała przy udziale środków zewnętrznych ponad 40 projektów na łączną kwotę ponad 10 mln zł.

4.3. Uwarunkowania społeczne

Na przestrzeni lat 2005-2015 liczba ludności zamieszkujących Gminę Wojciechowice podlegała ciągłemu spadkowi, jedynie w 2010 roku odnotowano niewielki wzrost ludności.

Na liczbę ludności w Gminie Wojciechowice ma wpływ przyrost naturalny oraz saldo migracji. Wskaźnik przyrostu naturalnego jest niekorzystny. Od 2006 r. przyrost naturalny w Gminie jest ujemny. Wskaźnik salda migracji na przestrzeni lat 2005–2013 w Gminie Wojciechowice podlegał dużym wahaniom. Od 2005 r. za wyjątkiem 2010 r. notuje się we Gminie ujemny wskaźnik salda migracji. Wskaźnik salda migracji na pobyt stały na 1000 mieszkańców w Gminie Wojciechowice jest zdecydowanie niższy od średniej dla kraju, powiatu opatowskiego i województwa świętokrzyskiego.

O sytuacji demograficznej świadczy także struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku w procentach ludności ogółem. W Gminie Wojciechowice rośnie liczba osób w wieku poprodukcyjnym, maleje natomiast liczba osób w wieku przedprodukcyjnym. Taka sytuacja potwierdza występujące zjawisko starzejącego się społeczeństwa Gminy Wojciechowice.

Na terenie Gminy Wojciechowice funkcjonują 4 szkoły podstawowe i gimnazjum. Organem prowadzącym dla 3 szkół podstawowych - Publicznej Szkoły Podstawowej w Gierczycach, Stodołach - Koloniach i Wojciechowicach jest Stowarzyszenie na Rzecz Edukacji Gminy Wojciechowice "Dzieci Naszym Dobrem". Pozostałe placówki oświatowe Publiczna Szkoła

Podstawowa w Bidzinach i Publiczne Gimnazjum w Bidzinach podległe są samorządowi gminnemu. Poziom kształcenia w tych placówkach jest na średnim poziomie w porównaniu z gminami ościennymi w powiecie opatowskim i na niższym od średniej dla województwa świętokrzyskiego i Polski. Świadczą o tym wyniki z egzaminów w szkołach podstawowych i gimnazjum.

4.4. Uwarunkowania środowiskowe

Gmina Wojciechowice charakteryzuje się nie wysokimi walorami środowiska naturalnego i kulturowego oraz niewielkim potencjałem turystycznym. Składa się na to niska lesistość, niewielka liczba obiektów mających szczególną wartość historyczną i kulturową oraz gospodarstw agroturystycznych mogących generować ruch turystyczny.

Gmina Wojciechowice nie jest zasobna w grunty leśne. Lasy znajdują się jedynie w Sołectwach Lisów (na południowym zachodzie) oraz Drygulec i częściowo Smugi (na północnym zachodzie).

Gmina Wojciechów z lesistością wynoszącą 2,2% jest jedną z najmniej leśistych gmin powiatu opatowskiego (15,6%) i województwa świętokrzyskiego (28,2%). Na terenie Gminy występują 19 pomników przyrody, 16 obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz 13 dóbr kultury nie wpisanych do rejestru zabytków.

5. Wnioski z przeprowadzonego badania ankietowego i konsultacji społecznych

W trakcie opracowywania dokumentu przeprowadzone zostały konsultacje społeczne. Zorganizowano warsztaty z przedstawicielami różnych grup społecznych. W wyniku rozmów z różnymi środowiskami opracowano wizję, misję i cele strategiczne.

W trakcie procesu konsultacji społecznych można było przedstawiać swoje propozycje projektów do realizacji na terenie gminy. Na etapie konsultacji społecznych przeprowadzone zostały badania ankietowe.

Mieszkańcy gminy wskazywali najważniejsze mocne i słabe strony Gminy oraz szanse i zagrożenia jej rozwoju. Odpowiadali na pytania: dotyczące najważniejszych kierunków rozwoju gminy, co należałoby poprawić, aby mieszkańcom żyło się lepiej?, jakie czynniki decydują o warunkach, poziomie i jakości życia mieszkańców?, wymieniali główne problemy rozwojowe Gminy. Ponadto ocenie ankietowanych poddane zostały różne dziedziny funkcjonowania na terenie gminy, m.in.: dostęp i stan podstawowych mediów w gminie (wodociągi, gaz, energia elektryczna), rozwiązania komunikacyjne na terenie gminy, dostęp do nowoczesnych technologii (komputer, Internet), warunki do prowadzenia działalności gospodarczej i rolniczej, atrakcyjność inwestycyjną gminy (na zewnątrz, dla inwestorów), poziom usług

i przetwórstwa, poziom handlu, transportu i magazynowania/przechowywania, poziom estetyki w poszczególnych miejscowościach, jakość terenów rekreacyjnych, stan zagospodarowania przestrzeni publicznej, stan środowiska naturalnego na terenie gminy, atrakcyjność turystyczną, poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie gminy, poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej, promocję walorów turystycznych i przyrodniczych gminy, stan lokalnego rynku pracy, dostępność i poziom usług ochrony zdrowia, sposób rozwiązywania problemów społecznych i profilaktyki, poziom rozwoju infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy, poziom edukacji w gminie, efektywność zagospodarowania przestrzeni, dostępność administracji publicznej, poziom zaangażowania mieszkańców w sprawy społeczności lokalnej.

Najlepiej został oceniony: dostęp i stan podstawowych mediów w gminie, stan dróg w gminie, warunki do prowadzenia działalności rolniczej, stan budynków użyteczności publicznej, estetyka miejscowości, dostępność i poziom usług ochrony zdrowia oraz liczba obiektów oświatowych w gminie.

Najsłabiej ocenione zostały: stan lokalnego rynku pracy, warunki do prowadzenia działalności gospodarczej, poziom usług i przetwórstwa, jakość terenów rekreacyjnych, atrakcyjność turystyczna, poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie gminy, poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej, promocja walorów turystycznych i przyrodniczych gminy i dochody mieszkańców.

Negatywnie oceniono również: atrakcyjność inwestycyjną gminy, stan zagospodarowania przestrzeni publicznej (parkingi, chodniki, ławki, kosze na śmieci) oraz poziom zaangażowania mieszkańców w sprawy społeczności lokalnej.

Jako mocne strony gminy respondenci wskazywali głównie na: dobrej jakości (klasy) gleby, dobrą bazę oświatową, zaplecze owocowo-warzywne, korzystne warunki przyrodnicze dla rozwoju rolnictwa ekologicznego, położenie Gminy przy ważnych szlakach komunikacyjnych, wysokie walory środowiska przyrodniczego i sprawną administrację.

Słabe strony Gminy to według respondentów: słaby rozwój przedsiębiorczości, brak inwestorów zewnętrznych, niska opłacalność rolnictwa, brak zakładów przemysłowych, odpływ ludzi młodych, aktywnych i wykształconych do dużych aglomeracji i niewystarczająca infrastruktura komunalna.

Według ankietowanych najważniejsze szanse rozwojowe Gminy związane są z: dostępem do funduszy Unii Europejskiej, rozwojem przemysłu rolno-spożywczego, współpracą

z samorządami wyższego szczebla: powiatem opatowskim i województwem świętokrzyskim, możliwością pozyskania znacznych środków zewnętrznych na rozwój infrastruktury, wzrostem wykorzystania odnawialnych źródeł energii, wyznaczaniem i uzbrajaniem wolnych terenów pod nowe inwestycje oraz położeniem Gminy przy ważnych szlakach komunikacyjnych o znaczeniu regionalnym i krajowym.

Najważniejsze zagrożenia dla rozwoju Gminy respondenci dostrzegali w: wysokim bezrobociu w gminie i regionie, odpływie wykształconej młodzieży z terenów wiejskich, migracji mieszkańców poza granice regionu i kraju, zubożeniu społeczeństwa, złych prognozach demograficznych, niskiej opłacalności produkcji rolnej, złej polityce rolnej, fiskalnej państwa, niestabilnym prawie oraz małym zainteresowaniu inwestorów zewnętrznym gminą i regionem.

Przebadana grupa respondentów za główny kierunek rozwoju Gminy Wojciechowice uznała: tworzenie warunków do powstawania nowych miejsc pracy, poprawę efektywności gospodarstw rolnych, edukację, podnoszenie poziomu wykształcenia mieszkańców oraz promocję gminy w województwie i kraju.

II. CZĘŚĆ STRATEGICZNA

1. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest to jedna z najpopularniejszych i najskuteczniejszych metod analitycznych wykorzystywanych we wszystkich obszarach planowania strategicznego.

Jej nazwa pochodzi od akronimów angielskich słów *Strengths* (mocne strony), *Weaknesses* (słabe strony), *Opportunities* (szanse) i *Threats* (zagrożenia). Polega ona na zidentyfikowaniu wymienionych wyżej czterech grup czynników, dzięki czemu można je odpowiednio wykorzystać w procesie zaplanowanego rozwoju lub zniwelować skutki ich negatywnego wpływu. Dzięki tej metodzie można również pogrupować czynniki na pozytywne (mocne strony i szanse) oraz negatywne (słabe strony i zagrożenia). Często dzieli się je również na czynniki wewnętrzne (opisujące mocne i słabe strony danej jednostki) oraz czynniki zewnętrzne (czyli szanse i zagrożenia wynikające z jej mikro- i makrootoczenia). Czynniki wewnętrzne (mocne i słabe strony) są zależne m.in. od władz lokalnych i lokalnej społeczności, natomiast czynniki zewnętrzne (szanse i zagrożenia) należące do otoczenia bliższego i dalszego są niezależne od władz danej jednostki, a także jej mieszkańców.

Rysunek 1. Schematyczne przedstawienie analizy SWOT

Źródło: Opracowanie własne

Poniższa analiza SWOT została przeprowadzona dla Gminy Wojciechowice, jako część Strategii Rozwoju Gminy Wojciechowice na lata 2015-2022. Obejmuje ona główne elementy mające wpływ na rozwój gminy i regionu. Analizy dokonano w oparciu o dostępne dane uzyskane podczas prac nad Strategią, w tym dane Urzędu Gminy Wojciechowice, dane GUS, informacje zebranych podczas warsztatów grupowych, przeprowadzonych badań ankietowych, a także na podstawie obserwacji własnych.

Tabela 1. Analiza SWOT Gminy Wojciechowice - SILNE i SŁABE STRONY

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ■ korzystne położenie Gminy (blisko miasta powiatowego - Opatowa i stolicy regionu - miasta Kielc), ■ dobra dostępność komunikacyjna (przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 74 i 79, droga wojewódzka nr 755), ■ dobrze rozwinięte rolnictwo, ■ nieszkodliwy dla środowiska przemysł, ■ duży potencjał ludzki, ■ dobra sieć szkół, ■ walory turystyczne, atrakcyjne przyrodniczo i kulturowo tereny, ■ korzystne warunki środowiska naturalnego sprzyjające rozwojowi usług agroturystycznych i produkcji zdrowej żywności, ■ możliwość wyznaczenia wolnych terenów pod działalność gospodarczą, ■ duże zasoby konkurencyjnej płacowo grupy aktywnych zawodowo osób, ■ dobra sytuacja finansowa Gminy, ■ wychodzenie naprzeciw potrzebnym zmianom, ■ świadome wyzwania cywilizacyjnych władze Gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ odpływ wykształconych i aktywnych mieszkańców Gminy do dużych aglomeracji, ■ niski poziom rozwoju gospodarczego, ■ pogarszająca się struktura demograficzna mieszkańców Gminy, ■ występowanie zjawiska ukrytego bezrobocia, ■ niski poziom wykształcenia bezrobotnych, ■ krótka sieć kanalizacji w stosunku do sieci wodociągowej, ■ brak lokalnych organizacji gospodarczych w zakresie wspierania przedsiębiorczości, ■ słabe przetwórstwo rolno-spożywcze, ■ brak stałej bazy skupowej i związane z tym trudności w zbyciu płodów rolnych, ■ słabo rozwinięty sektor usług rolniczych, ■ postępujące ubożenie społeczności lokalnej, uniemożliwiające inwestowanie na wsi, ■ dobra w większości sołectw infrastruktura elektroenergetyczna sprzyjająca rozwojowi rozproszonych źródeł energii odnawialnej, ■ małe zainteresowanie rolników integracją w grupy producenckie, ■ zbyt wolny obrót ziemią, będący warunkiem jej koncentracji, ■ niewystarczająca liczba specjalistycznych usług związanych z doradztwem gospodarczym i informację handlową,

Tabela 2. Analiza SWOT Gminy Wojciechowice - SZANSE I ZAGROŻENIA

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ■ położenie na skrzyżowaniu oraz w sąsiedztwie ważnych istniejących i projektowanych połączeń drogowych (droga krajowa nr 74 i 79), ■ pozyskiwanie środków dotacyjnych Unii Europejskiej na realizację projektów infrastrukturalnych i społecznych w ramach programów operacyjnych w perspektywie 2014-2020, ■ jedno z najlepszych ziem w kraju (ponad 92% gleb klasy bonitacyjnej I-III), ■ korzystna struktura agrarna rolnictwa (średni areał największy w województwie), ■ możliwość wykorzystania potencjału do rozwoju turystyki i agroturystyki, ■ walory przyrodnicze do rozwoju gospodarstw ekologicznych, ■ walory kulturowe i środowiskowe, ■ możliwość wykorzystania funduszy pomocowych na upowszechnienie nowoczesnych form wspomagania przedsiębiorczości, ■ perspektywy szerszej współpracy międzynarodowej na poziomie Gminy, ■ ożywienie działalności instytucji, organizacji i stowarzyszeń obsługujących przedsiębiorców, ■ powstawanie coraz większej liczby instytucji finansowych z udziałem funduszy pomocowych, do wspierania rozwoju MSP, ■ rozwój produkcji rolnej poprzez upowszechnianie powstawania grup producenckich, ■ zmiana polityki fiskalnej Państwa, obniżenie podatków. ■ moda na turystykę i agroturystykę, ■ pradawne tradycje osadnictwa i wydrębnienie „kultury mierzanowickiej” w promocji Gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ złe prognozy demograficzne - starzenie się społeczeństwa, emigracja zarobkowa ludzi młodych, ■ wzrost bezrobocia, szczególnie w grupie bezrobotnych w wieku produkcyjnym, ■ zbyt mała pula środków pomocowych na inwestycje komunalne, szczególnie z RPO Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 i PROW, ■ brak skoordynowanej polityki wspierania MSP, ■ brak perspektyw rozwoju rolnictwa, ■ brak miejsc pracy poza rolnictwem, ■ niska rentowność produkcji rolnej, ■ niedostosowanie systemu obsługi rolnictwa do obecnych wymagań rynkowych, ■ niestabilność przepisów prawa, które spowalniają działania inwestycyjne i rozwojowe.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych w UG Wojciechowice, badań ankietowych i konsultacji społecznych.

2. Kierunki rozwoju Gminy Wojciechowice

Zdefiniowanie problemów rozwoju Gminy Wojciechowice pozwoliło na zaproponowanie strategicznych celów i kierunków działań. Określono Wizję, Misję oraz cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań. Obszary priorytetowe będą służyć realizacji wyznaczonych celów, do których powinny dążyć władze gminy oraz wszyscy zainteresowani jej rozwojem. Realizacja zaplanowanych działań pozwoli na realizację misji gminy oraz jej trwały wzrost gospodarczy.

2.1. Wizja i misja rozwoju Gminy Wojciechowice

Wizja rozwoju Gminy Wojciechowice

Wizja rozwoju to pożądaný obraz przyszłości jednostki, jej sytuacji gospodarczej i społecznej za kilka lat. Stanowi pewien stan docelowy, do którego dążyć będzie cała wspólnota samorządowa (władze lokalne i partnerzy społeczno-gospodarczy) wykorzystując przy tym możliwości płynące z własnych przewag oraz szans pojawiających się w otoczeniu.

Obraz określony zapisami wizji, przewiduje stworzenie warunków do trwałego, zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego Gminy Wojciechowice.

Wizja stanowi odpowiedź na oczekiwania i aspiracje mieszkańców, a jednocześnie ma na celu ukształtowanie wizerunku jednostki, który chce ona osiągnąć na koniec założonego horyzontu czasowego tj. w roku 2022. Możliwe jest to jedynie poprzez aktywną partycypację społeczną (współdecydowanie) lokalnej społeczności z przedstawicielami władz samorządowych oraz partnerami gospodarczymi.

Wnioski płynące z dotychczasowej analizy słabych i silnych stron oraz potencjalnych szans i zagrożeń, a także wielopoziomowe konsultacja zarówno z zespołem strategicznym, jak i mieszkańcami pozwoliły na opracowanie jednolitego i spójnego zapisu, której nadano następujące brzmienie:

WIZJA ROZWOJU GMINY WOJCIECHOWICE:

Gmina Wojciechowice przyjazna mieszkańcom i rozwinięta gospodarczo, dzięki przedsiębiorczym i wykształconym mieszkańcom, czystemu środowisku oraz nowoczesnej i zmodernizowanej infrastrukturze.

Misja rozwoju Gminy Wojciechowice

Sposobem urzeczywistnienia zakładanej wizji jest misja. Stanowi ona nadrzędny cel funkcjonowania wspólnoty samorządowej. Określa przede wszystkim rolę władz w procesie rozwoju, ale ma równocześnie integrować, motywować i rozbudzać aspiracje całej społeczności lokalnej.

Zadaniem misji jest także motywowanie i integrowanie mieszkańców oraz ugruntowanie w nich potrzeby partycypacji w rozwoju oraz lokalnej tożsamości.

Wreszcie misja spełnia funkcję promującą gminę, w szczególności wobec potencjalnych inwestorów oraz turystów. Stanowi jasny przekaz dla mieszkańców i gości odwiedzających Gminę Wojciechowice.

MISJA GMINY WOJCIECHOWICE:

Gmina Wojciechowice to gmina, której władze lokalne, podmioty gospodarcze, organizacje społeczno-gospodarcze i mieszkańcy, współpracują ze sobą dążąc do lepszego wykorzystania lokalnych zasobów, w celu podniesienia jej atrakcyjności, poziomu życia mieszkańców i rozwoju gospodarczego, przy zachowaniu walorów przyrodniczych i wysokiej jakości życia mieszkańców.

Uzupełnieniem i rozwinięciem misji rozwoju Gminy Wojciechowice jest określenie nadrzędnego celu rozwoju Gminy, celów strategicznych i operacyjnych.

NADRZĘDNY CEL ROZWOJU GMINY WOJCIECHOWICE:

Wzrost poziomu życia mieszkańców i rozwoju gospodarczego Gminy Wojciechowice, poprzez wykorzystanie lokalnych zasobów i walorów środowiskowych, gospodarczych i kapitału ludzkiego oraz dogodnego położenia komunikacyjnego, przy jednoczesnym wzmocnieniu atrakcyjności inwestycyjnej Gminy w powiecie i regionie.

W kolejnych rozdziałach zaprezentowano i opisano obszary priorytetowe, cele strategiczne, operacyjne, kierunki działań i zadania oraz projekty inwestycyjne i społeczne przyczyniające się do ich realizacji.

2.2. Obszary priorytetowe, cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań

Obszary priorytetowe

Diagnoza społeczno-gospodarcza stanu obecnego Gminy Wojciechowice przeprowadzona w II części strategii, wyniki przeprowadzonych konsultacji społecznych oraz sporządzona na tej podstawie analiza SWOT pozwoliły na wyznaczenie celów strategicznych, do realizacji których dążyć będzie w swoich działaniach Gmina Wojciechowice, aby urzeczywistnić określoną wyżej wizję.

Rysunek 2. Obszary priorytetowe Strategii Rozwoju Gminy Wojciechowice

Źródło: Opracowanie własne

Dla każdego z głównych priorytetowych obszarów rozwoju opracowany został cel strategiczny, który uszczegółowiony jest dostosowanymi do zagadnienia celami operacyjnymi. Dla ich urzeczywistnienia wyodrębniono natomiast kierunki działań – przykładowe projekty do realizacji. Należy je jednak odbierać jako pewną propozycję, otwartą listę przedsięwzięć w danym zakresie, opisującą ogólne ramy koncentracji aktywności finansowej, programowej oraz organizacyjnej całej wspólnoty gminy w perspektywie długofalowej.

Rysunek 3. Schemat prezentujący strukturę celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań Strategii Rozwoju Gminy Wojciechowice

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 3. Cele operacyjne i kierunki działań wspierające realizację Celu Strategicznego 1 Strategii Rozwoju Gminy Wojciechowice

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań
OBSZAR 1: PRZESTRZEŃ I INFRASTRUKTURA		
CEL STRATEGICZNY 1. FUNKCJONALNA, DOSTĘPNA ORAZ ESTETYCZNA PRZESTRZEŃ PUBLICZNA Z NOWOCZESNĄ I ZMODERNIZOWANĄ INFRASTRUKTURĄ	1.1. Modernizacja i rozwój infrastruktury drogowej i komunalnej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ budowa, rozbudowa i modernizacja dróg, zwiększanie przepustowości dróg, usprawnienie ruchu ▪ rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej ▪ budowa sieci kanalizacyjnej ▪ wspieranie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków ▪ modernizacja i rozbudowa systemu energooszczędnego oświetlenia drogowego ▪ budowa i modernizacja chodników i parkingów
	1.2. Estetyzacja, rewitalizacja i funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni publicznych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ opracowywanie i aktualizacja studium uwarunkowań przestrzennych gminy oraz planu zagospodarowania przestrzennego gminy ▪ rewitalizacja obszarów gminy tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze ▪ przygotowanie i promocja terenów pod budownictwo mieszkaniowe, usługowe i przemysłowe ▪ poprawa stanu bezpieczeństwa mieszkańców gminy (oznakowanie dróg, skrzyżowań, znaki ograniczające prędkość, przebudowa istniejących wjazdów z dróg gminnych na drogi powiatowe, wojewódzkie i krajowe) ▪ budowa przystanków i przydrożnych zatok poprawiających bezpieczeństwo użytkowników ▪ rozwój i pielęgnacja zieleni na terenach rekreacyjnych i w centrach wsi ▪ inwentaryzacja zasobów przyrodniczych
	1.3. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury społecznej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozbudowa i modernizacja obiektów oświatowych i kulturalnych ▪ modernizacja i termomodernizacja obiektów oświatowych i kulturalnych oraz użyteczności publicznej ▪ budowa obiektów sportowych ▪ budowa i modernizacja i doposażanie placów zabaw ▪ rozwój infrastruktury turystycznej w miejscach atrakcyjnych turystycznie ▪ poprawa dostępności do szerokopasmowego Internetu ▪ urządzenie przestrzeni w centrach miejscowości na potrzeby ogólnodostępnych miejsc do rozwoju kultury, rekreacji i wypoczynku
	1.4. Rozwój infrastruktury i dostępności technologii informacyjno-komunikacyjnych.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zwiększanie dostępności do łącz telekomunikacyjnych, w szczególności do szerokopasmowego Internetu ▪ przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu ▪ zwiększanie dostępności usług publicznych przy wykorzystaniu Internetu i innych nowoczesnych technologii ▪ zapewnienie powszechnego dostępu do e-usług i e-administracji ▪ budowa sieci bezpłatnego dostępu do Internetu

Tabela 4. Cele operacyjne i kierunki działań wspierające realizację Celu Strategicznego 2 Strategii Rozwoju Gminy Wojciechowice

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań
OBSZAR 2: ŚRODOWISKO		
CEL STRATEGICZNY 2. CZYSSTE, ZADBANE I ZASOBNE ŚRODOWISKO NATURALNE	2.1. Ochrona walorów i zasobów środowiska naturalnego.	<ul style="list-style-type: none"> ochrona ważnych pod względem przyrodniczym obiektów i terenów modernizacja systemów melioracyjnych, budowa zbiorników małej retencji racjonalne wykorzystanie zasobów środowiskowych inwentaryzacja i waloryzacja obszarów cennych przyrodniczo tworzenie nowych form ochrony przyrody odpowiednie oznakowanie pomników przyrody i innych cennych przyrodniczo obiektów i terenów
	2.2. Zwiększanie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.	<ul style="list-style-type: none"> instalacja/montaż systemów solarnych i fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej montaż instalacji prosumenckich budowa lamp hybrydowych wspieranie działań zmierzających do zwiększenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii promocja wykorzystania alternatywnych źródeł energii
	2.3. Poprawa efektywności energetycznej budynków oraz gospodarka niskoemisyjna.	<ul style="list-style-type: none"> termomodernizacja budynków użyteczności publicznej wymiana opraw oświetleniowych na energooszczędne (LED) modernizacja systemów grzewczych montaż pomp ciepła transport niskoemisyjny tworzenie infrastruktury rowerowej (budowa ścieżek rowerowych) wdrażanie planu gospodarki niskoemisyjnej
	2.4. Rozwój systemu gospodarki odpadami.	<ul style="list-style-type: none"> zbieranie o składowanie zebranych odpadów organizowanie efektywnego systemu zbiórki odpadów wielkogabarytowych i niebezpiecznych zwiększenie udziału recyklingu wyeliminowanie nielegalnych składowisk odpadów monitoring zagrożeń w zakresie nielegalnych wysypisk odpadów wsparcie procesów utylizacyjnych, w szczególności odpadów azbestowych upowszechnianie selektywnej zbiórki odpadów edukacja mieszkańców w zakresie odpowiedniego segregowania odpadów

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 4. Cele operacyjne i kierunki działań wspierające realizację Celu Strategicznego 2 Strategii Rozwoju Gminy Wojciechowice - c.d.

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań
OBSZAR 2: ŚRODOWISKO		
CEL STRATEGICZNY 2. CZyste, zadbane i zasobne środowisko naturalne	2.5. Wdrożenie systemu zapobiegania zanieczyszczeniom środowiska.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przeprowadzanie działań na rzecz ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery ▪ zapobieganie tworzeniu nielegalnych wysypisk śmieci ▪ opracowanie i wdrażanie planu gospodarki niskoemisyjnej ▪ promocja i upowszechnianie zachowań skutkujących zmniejszeniem emisji zanieczyszczeń do środowiska ▪ podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców
	2.6. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz upowszechnianie proekologicznego stylu życia.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wdrożenie kampanii promocyjnej oraz działań zmierzających do podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców ▪ wdrożenie w placówkach oświatowych zajęć z proekologicznych zachowań ▪ edukacja prozdrowotna ▪ promocja zdrowego, ekologicznego stylu życia ▪ organizacja zajęć terenowych dla uczniów w ekologicznych gospodarstwach rolnych ▪ organizacja akcji sprzątania świata ▪ organizacja akcji informacyjnych

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 5. Cele operacyjne i kierunki działań wspierające realizację Celu Strategicznego 3 Strategii Rozwoju Gminy Wojciechowice

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań
OBSZAR 3: SPOŁECZEŃSTWO		
CEL STRATEGICZNY 3. ZINTEGROWANI, AKTYWNI I WYKSZTAŁCENI MIESZKAŃCY	3.1. Podwyższenie poziomu edukacji, zwiększenie kompetencji zawodowych i upowszechnianie uczenia się przez całe życie.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wsparcie edukacji oraz systematyczna aktualizacja programów edukacyjnych ▪ organizacja zajęć wyrównawczych dla uczniów ▪ poszerzenie oferty efektywnych działań edukacyjnych i zajęć pozalekcyjnych ▪ wspieranie edukacji pozaszkolnej ▪ zapewnienie odpowiedniej pomocy pedagogicznej uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji ▪ organizacja zajęć edukacyjnych oraz kształcenia ustawicznego dla osób dorosłych ▪ pomoc stypendialna dla najzdolniejszych uczniów
	3.2. Zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych poprzez modernizację i doposażenie placówek oświatowych.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ doposażenie szkół w pomoce i materiały dydaktyczne ▪ komputeryzacja i cyfryzacja placówek oświatowych ▪ upowszechnianie kultury fizycznej wśród uczniów
	3.3. Podejmowanie działań na rzecz integracji społeczności lokalnej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ pomoc dzieciom i młodzieży zagrożonym wykluczeniem społecznym ▪ aktywizacja osób bezrobotnych ▪ upowszechnianie wolontariatu ▪ promowanie aktywności i wspieranie rozwoju organizacji pozarządowych ▪ promowanie form współdziałania w zakresie opieki nad osobami starszymi oraz niepełnosprawnymi ▪ działania na rzecz integracji społeczności lokalnej ▪ promocja aktywności kobiet w życiu zawodowym i społecznym ▪ usuwanie barier architektonicznych utrudniających funkcjonowanie osobom niepełnosprawnym oraz rodzicom z dziećmi ▪ wsparcie dla osób dotkniętych przemocą ▪ tworzenie centrów integracji społecznej ▪ stworzenie gminnego programu aktywizacji osób starszych ▪ tworzenie warunków do powstawania lokalnych inicjatyw edukacyjnych, podnoszących kwalifikacje lokalnej społeczności

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 5. Cele operacyjne i kierunki działań wspierające realizację Celu Strategicznego 3 Strategii Rozwoju Gminy Wojciechowice - c.d.

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań
OBSZAR 3: SPOŁECZEŃSTWO		
CEL STRATEGICZNY 3. ZINTEGROWANI, AKTYWNI I WYKSZTAŁCENI MIESZKAŃCY	3.4. Rozwój usług społecznych, profilaktycznych i zdrowotnych oraz promocja prozdrowotnego stylu życia.	<ul style="list-style-type: none"> wspieranie i promocja badań profilaktycznych rozwój ochrony zdrowia w placówkach edukacyjnych promocja, kształtowanie i pobudzanie świadomości mieszkańców w zakresie zdrowego stylu życia i odżywiania propagowanie i wspieranie inicjatyw wykorzystujących infrastrukturę rekreacyjno-sportową w celu wypracowania zachowań prozdrowotnych profilaktyka antyuzależnieniowa/zdrowotna/programy profilaktyczne przeciwdziałanie uzależnieniom przeciwdziałanie pogłębianiu się zjawisk patologicznych poprawa dostępności do wysokiej jakości usług medycznych o charakterze ogólnym i specjalistycznym (np. rozszerzenie oferty konsultacji medycznych i badań specjalistycznych) kształtowanie, pobudzanie świadomości oraz wsparcie osób wykluczonych społecznie
	3.5. Wzrost tożsamości lokalnej poprzez ofertę kulturalną i aktywne spędzanie wolnego czasu.	<ul style="list-style-type: none"> zwiększenie jakości funkcjonowania obiektów kultury opracowanie i rozbudowa programów kultury weekendowej i jej popularyzacja organizacja dodatkowych zajęć i kół zainteresowań w dziedzinie kultury i tożsamości regionalnej tworzenie warunków oraz działania na rzecz wzbogacenia oferty sposobów spędzania wolnego czasu przez mieszkańców gminy
	3.6. Wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego.	<ul style="list-style-type: none"> doposażanie jednostek zajmujących się utrzymaniem bezpieczeństwa na terenie gminy (zakup samochodów i wyposażenia dla jednostek OSP) poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym budowa systemu monitoringu wizyjnego rozwój współpracy międzygminnej na rzecz podnoszenia poziomu bezpieczeństwa i odpowiedniego zabezpieczenia w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 6. Cele operacyjne i kierunki działań wspierające realizację Celu Strategicznego 4 Strategii Rozwoju Gminy Wojciechowice

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań
OBSZAR 4: GOSPODARKA		
CEL STRATEGICZNY 4. NOWOCZESNA I KONKURENCYJNA GOSPODARKA	4.1. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ aktywne wspieranie rozwoju i konkurencyjności lokalnych przedsiębiorców ▪ wsparcie unowocześniania procesów produkcyjnych i usług wysokospecjalistycznych ▪ wspieranie doradztwa w zakresie zakładania i prowadzenia własnych działalności gospodarczej ▪ wspieranie równości szans na rynku pracy ▪ aktywizacja zawodowa kobiet ▪ organizacja kursów przekwalifikujących ▪ doradztwo zawodowe ▪ wykorzystanie nowoczesnych form szkoleniowych (np. e-learningu) ▪ efektywne wykorzystanie środków z Unii Europejskiej na rozwój przedsiębiorczości
	4.2. Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyznaczanie terenów pod inwestycje oraz ich uzbrajanie ▪ tworzenie i wdrażanie systemów wsparcia lokalnej przedsiębiorczości ▪ tworzenie preferencyjnych warunków przyciągających inwestorów zewnętrznych ▪ aktywne poszukiwanie inwestorów krajowych i zagranicznych zainteresowanych prowadzeniem działalności gospodarczej na terenie gminy ▪ stworzenie, promocja i upowszechnianie profesjonalnej i konkurencyjnej oferty inwestycyjnej gminy
	4.3. Podejmowanie działań na rzecz restrukturyzacji rolnictwa oraz zwiększania opłacalności, racjonalizacji, specjalizacji i integracji produkcji rolnej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności, towarowości i specjalizacji gospodarstw rolnych ▪ rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego pozwalający na wykorzystanie lokalnego potencjału surowcowego ▪ wzmacnianie systemu doradztwa rolniczego oraz promowanie i wspieranie inicjatyw współpracy rolników i mieszkańców (spółdzielnie, grupy producenckie, powiązania kooperacyjne) ▪ wspieranie rozwoju i promocja ekologicznego rolnictwa ▪ wspieranie edukacji rolników na temat opłacalności produkcji rolnej oraz nowoczesnego rolnictwa ▪ wyposażanie obszarów wiejskich w infrastrukturę drogową, komunalną, społeczną i energetyczną ▪ promowanie specjalizacji w produkcji rolnej ▪ pomoc w zakresie pozyskiwania środków na modernizację gospodarstw rolnych

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 6. Cele operacyjne i kierunki działań wspierające realizację Celu Strategicznego 4 Strategii Rozwoju Gminy Wojciechowice

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań
OBSZAR 4: GOSPODARKA		
CEL STRATEGICZNY 4. NOWOCZESNA I KONKURENCYJNA GOSPODARKA	4.4. Aktywizacja i promocja pozarolniczych form działalności gospodarczej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ tworzenie warunków do podejmowania działalności gospodarczej i tworzenia pozarolniczych miejsc pracy ▪ promowanie przedsiębiorczych postaw na etapie edukacji szkolnej ▪ promocja i wspieranie podejmowania oraz prowadzenia pozarolniczych form działalności gospodarczej ▪ wspieranie działalności gospodarstw ekologicznych, sprzedających produkty bezpośrednio z gospodarstwa ▪ pomoc w zakresie pozyskiwania środków na modernizację gospodarstw lub podejmowanie pozarolniczych form działalności
	4.5. Tworzenie korzystnych warunków do rozwoju agroturystyki i ekoturystyki.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ współpraca z gminami ościennymi w zakresie stworzenia kompleksowej oferty agroturystycznej ▪ wspieranie organizacji szkoleń dla mieszkańców w zakresie podejmowania i prowadzenia działalności agroturystycznej ▪ promocja agroturystyki jako nowej formy działalności gospodarczej ▪ promocja produktów lokalnych ▪ odpowiednie zagospodarowanie i wyeksponowanie atrakcji turystycznych ▪ promocja walorów przyrodniczych występujących na terenie gminy ▪ pomoc w pozyskiwaniu funduszy na podejmowanie działalności w sferze agroturystyki
	4.6. Wdrożenie nowoczesnego i efektywnego systemu promocji gminy.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ promocja na portalach społecznościowych, wykorzystanie nowych technologii komunikacyjnych dla promocji gminy ▪ stworzenie bazy danych miejsc noclegowych i punktów gastronomicznych ▪ wydawanie broszur, ulotek i map promujących atrakcyjność gminy ▪ skuteczna promocja gospodarcza gminy

Źródło: Opracowanie własne

2.3. Zadania polegające na poprawie sytuacji na danym obszarze

Lista zadań do realizacji w bezpośredniej bądź dalszej przyszłości powstała na podstawie analizy celów rozwoju Gminy Wojciechowice, jej mocnych i słabych stron a także szans i zagrożeń. Zadania te, pogrupowane tematycznie, a w dalszej części niniejszego dokumentu ułożone według kryterium ważności, rozwiązywane będą poprzez realizację konkretnych projektów inwestycyjnych lub społecznych. Dla każdego projektu realizowanego w latach 2015-2022 określone zostały ramy czasowe jego realizacji, a także źródła finansowania.

Projekty pozostałe, planowane do realizacji bez dofinansowania z środków UE zostaną opisane analogicznie na większym poziomie ogólności (dotyczy to w szczególności montażu finansowego poszczególnych projektów).

Tabela 7. Zadania wspierające realizację CELU STRATEGICZNEGO 1

Cel strategiczny 1. FUNKcjONALNA, DOSTĘPNA ORAZ ESTETYCZNA PRZESTRZEŃ PUBLICZNA Z NOWOCZESNĄ I ZMODERNIZOWANĄ INFRASTRUKTURĄ	
CELE OPERACYJNE: <ul style="list-style-type: none"> Modernizacja i rozwój infrastruktury drogowej i komunalnej Estetyzacja, rewitalizacja i funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni publicznej Modernizacja i rozbudowa infrastruktury społecznej Rozwój infrastruktury i dostępności technologii informacyjno-komunikacyjnych 	
PLANOWANE PROJEKTY: <ul style="list-style-type: none"> Budowa, rozbudowa, modernizacja i remonty infrastruktury drogowej (drogi gminne, wewnętrzne, dojazdowe do pól) oraz infrastruktury komunalnej (np. sieć wodociągowa, kanalizacyjna, gazociągowa, oczyszczalnia ścieków, przydomowe oczyszczalnie ścieków). Współudział w modernizacji dróg powiatowych. Poprawa ładu przestrzennego w gminie. Zwiększenie estetyki terenów gminy, zagospodarowanie i unowocześnienie przestrzeni publicznej. Budowa, rozbudowa, modernizacja, remonty i doposażenie świetlic wiejskich wraz z zagospodarowaniem terenu. Budowa, rozbudowa, modernizacja i remonty infrastruktury społecznej (obiekty: oświatowe, kulturalne, pomocy społecznej, opieki zdrowotnej, sportowe, turystyczne, rekreacji, wypoczynku oraz integracji społecznej) wraz z zagospodarowaniem terenów. Remont i modernizacja obiektów Remiz (strażnic) Ochotniczych Straży Pożarnych. Rozwój infrastruktury i zwiększenie dostępności do nowoczesnych technologii informacyjno – komunikacyjnych. 	
Beneficjenci ostateczni: <ul style="list-style-type: none"> mieszkańcy gminy przedsiębiorcy i inwestorzy turyści 	Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> władze samorządowe innych jednostek samorządowych placówki oświatowe zarząd dróg wojewódzkich i powiatowych
Korzyści bezpośrednie: <ul style="list-style-type: none"> poprawa dostępności komunikacyjnej Gminy wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Gminy wzrost liczby inwestycji na terenie Gminy poprawa atrakcyjności osiedleńczej Gminy wzrost jakości życia mieszkańców lepszy dostęp do infrastruktury edukacyjnej i sportowej lepsza jakość usług edukacyjnych wzrost partycypacji publicznej i społecznej mieszkańców zmniejszenie zjawiska wykluczenia cyfrowego 	
Źródła finansowania: <ul style="list-style-type: none"> budżet gminy pozostałe środki publiczne, w tym krajowe fundusze celowe dotacje, w tym z funduszy unijnych (np. w ramach RPO WŚ 2014-2020, PROW 2014-2020), pozostałych funduszy (np. GIS, WFOŚiGW, NFOŚiGW) oraz ministerialne instrumenty finansowe – pozadotacyjne środki finansowe w ramach funduszy unijnych (np. pożyczki, wsparcie kapitałowe) 	

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 8. Zadania wspierające realizację CELU STRATEGICZNEGO 2. CZYSTE, ZADBANE I ZASOBNE ŚRODOWISKO NATURALNE

Cel strategiczny 2. CZYSTE, ZADBANE I ZASOBNE ŚRODOWISKO NATURALNE**CELE OPERACYJNE:**

- Ochrona walorów i zasobów środowiska naturalnego
- Zwiększanie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych
- Poprawa efektywności energetycznej budynków oraz gospodarka niskoemisyjna
- Rozwój systemu gospodarki odpadami
- Wdrożenie systemu zapobiegania zanieczyszczeniom środowiska
- Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz upowszechnianie proekologicznego stylu życia

PLANOWANE PROJEKTY:

- Wdrożenie systemu ochrony zasobów i walorów środowiska naturalnego.
- Zwiększenie wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.
- Kompleksowe wdrożenie gospodarki niskoemisyjnej oraz zwiększenie efektywności energetycznej budynków.
- Unowocześnienie i udoskonalenie systemu gospodarki odpadami.
- Realizacja przedsięwzięć proekologicznych.

Beneficjenci ostateczni:

- mieszkańcy gminy
- przedsiębiorcy i inwestorzy
- turyści

Partnerzy:

- władze samorządowe innych jednostek samorządowych
- przedsiębiorcy działający w branżach OZE
- placówki edukacyjne
- instytucje ochrony środowiska

Korzyści bezpośrednie:

- poprawa stanu środowiska naturalnego
- wzrost poziomu wykorzystania odnawialnych źródeł energii
- wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Gminy
- wzrost liczby inwestycji na terenie Gminy
- poprawa atrakcyjności osiedleńczej Gminy
- wzrost jakości życia mieszkańców
- poprawa estetyki i wizerunku Gminy
- poprawa atrakcyjności turystycznej

Źródła finansowania:

- budżet gminy
- pozostałe środki publiczne, w tym krajowe fundusze celowe
- dotacje, w tym z funduszy unijnych (np. w ramach RPO WŚ 2014-2020, PROW 2014-2020), pozostałych funduszy (np. GIS, WFOŚiGW, NFOŚiGW) oraz ministerialne
- instrumenty finansowe – pozadotacyjne środki finansowe w ramach funduszy unijnych (np. pożyczki, wsparcie kapitałowe)

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 9. Zadania wspierające realizację CELU STRATEGICZNEGO 3. ZINTEGROWANI, AKTYWNI I WYKSZTAŁCENI MIESZKAŃCY

Cel strategiczny 3. ZINTEGROWANI, AKTYWNI I WYKSZTAŁCENI MIESZKAŃCY	
CELE OPERACYJNE: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Podwyższenie poziomu edukacji, zwiększenie kompetencji zawodowych i upowszechnianie uczenia się przez całe życie ▪ Zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych poprzez modernizację i doposażenie placówek oświatowych ▪ Podejmowanie działań na rzecz integracji społeczności lokalnej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu ▪ Rozwój usług społecznych, profilaktycznych i zdrowotnych oraz promocja prozdrowotnego stylu życia ▪ Wzrost tożsamości lokalnej poprzez ofertę kulturalną i aktywne spędzanie wolnego czasu ▪ Wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego 	
PLANOWANE PROJEKTY: <ul style="list-style-type: none"> ■ Zachowanie i zabezpieczenie obiektów dziedzictwa kulturowego i obiektów zabytkowych. ■ Wykorzystanie obiektów dziedzictwa kulturowego do funkcji turystycznych i/lub kulturowych. ■ Podniesienie poziomu wykształcenia mieszkańców gminy, w tym doskonalenie oraz zdobywanie nowych kompetencji zawodowych, promowanie idei uczenia się przez całe życie. ■ Unowocześnienie i podniesienie poziomu usług edukacyjnych w wyniku modernizacji obiektów oświatowych i doposażenia w sprzęt szkolny i pomoce dydaktyczne. ■ Komputeryzacja i cyfryzacja placówek oświatowych. ■ Zwiększenie dostępności do opieki przedszkolnej. ■ Poszerzenie oferty edukacyjnej szkół (zajęcia rozwijające zainteresowania, zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze, zajęcia ze specjalistami). ■ Realizacja programów społecznych w celu wszechstronnej integracji społecznej oraz przeciwdziałaniu wykluczenia społecznego. ■ Realizacja projektów społecznych, profilaktycznych i społecznych mających na celu poprawę świadomości w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz poprawę zdrowia mieszkańców gminy. ■ Zwiększenie dostępności do rehabilitacji oraz do lekarzy specjalistów. ■ Promocja postaw prozdrowotnych. ■ Budowa systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych oraz starszych (realizacja programów skierowanych dla tych grup społecznych, tworzenie infrastruktury społecznej). ■ Stworzenie kompleksowej oferty kulturalnej i rozrywkowej w celu stworzenia warunków do aktywnego spędzania czasu wolnego. ■ Promocja sportu oraz zdrowego stylu życia. ■ Kompleksowe działania w zakresie zwiększenia bezpieczeństwa publicznego (bezpieczeństwo w ruchu drogowym, kompleksowe wsparcie jednostek OSP, doskonalenie system skutecznego informowania mieszkańców o zagrożeniach). 	
Beneficjenci ostateczni: <ul style="list-style-type: none"> ▪ mieszkańcy gminy ▪ organizacje pozarządowe 	Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ władze samorządowe innych jednostek samorządowych ▪ placówki edukacyjne

Korzyści bezpośrednie:

- wzrost jakości życia mieszkańców
- wzrost ilości usług edukacyjnych
- wzrost poziomu edukacji
- lepszy dostęp oraz jakość usług edukacji, ochrony zdrowia i pomocy społecznej
- wzrost partycypacji publicznej i społecznej mieszkańców
- poprawa jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych
- reintegracja społeczna

Źródła finansowania:

- budżet gminy
- pozostałe środki publiczne, w tym krajowe fundusze celowe
- dotacje, w tym z funduszy unijnych (np. w ramach RPO WŚ 2014-2020, PROW 2014-2020), pozostałych funduszy (np. GIS, WFOŚiGW, NFOŚiGW) oraz ministerialne
- instrumenty finansowe – pozadotacyjne środki finansowe w ramach funduszy unijnych (np. pożyczki, wsparcie kapitałowe)

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 10. Zadania wspierające realizację CELU STRATEGICZNEGO 4. NOWOCZESNA, INNOWACYJNA I KONKURENCYJNA GOSPODARKA

Cel strategiczny 4. NOWOCZESNA I KONKURENCYJNA GOSPODARKA	
CELE OPERACYJNE: <ul style="list-style-type: none"> Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy Podejmowanie działań na rzecz restrukturyzacji rolnictwa oraz zwiększania opłacalności, racjonalizacji, specjalizacji i integracji produkcji rolnej Aktywizacja i promocja pozarolniczych form działalności gospodarczej Tworzenie korzystnych warunków do rozwoju agroturystyki i ekoturystyki Wdrożenie nowoczesnego i efektywnego systemu promocji gminy 	
PLANOWANE PROJEKTY: <ul style="list-style-type: none"> Promocja przedsiębiorczości, wdrożenie kompleksowego systemu wsparcia przedsiębiorczości. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości społecznej (np. spółdzielnie socjalne). Wdrożenie systemu wsparcia kompleksowej restrukturyzacji rolnictwa, zwiększenie opłacalności, specjalizacja produkcji, wsparcie integrowanej produkcji żywności. Wsparcie gospodarstw rolnych w zakresie poszukiwania dodatkowych źródeł dochodu w gospodarstwach rolnych. Wspieranie rozwoju gospodarstw ekologicznych, agroturystycznych oraz rozwoju ekoturystyki. Szeroko rozumiana promocja gminy z wykorzystaniem nowoczesnych środków i metod. 	
Beneficjenci ostateczni: <ul style="list-style-type: none"> mieszkańcy gminy inwestorzy zainteresowani rozwojem działalności na terenie gminy przedsiębiorcy działający na terenie Gminy rolnicy turyści organizacje pozarządowe działające w sferze ekonomii społecznej 	Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> władze samorządowe innych jednostek samorządowych organizacje pozarządowe Lokalna Grupa Działania
Korzyści bezpośrednie: <ul style="list-style-type: none"> rozwój przedsiębiorczości na terenie gminy ze szczególnym uwzględnieniem drobnej działalności usługowej wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy wzrost liczby inwestycji na terenie gminy powstanie nowych miejsc pracy oraz spadek bezrobocia wzrost kwalifikacji zawodowych mieszkańców wzrost zamożności i jakości życia mieszkańców 	
Źródła finansowania: <ul style="list-style-type: none"> budżet gminy pozostałe środki publiczne, w tym krajowe fundusze celowe dotacje, w tym z funduszy unijnych (np. w ramach RPO WŚ 2014-2020, PROW 2014-2020), pozostałych funduszy (np. GIS, WFOŚiGW, NFOŚiGW) oraz ministerialne instrumenty finansowe – pozadotacyjne środki finansowe w ramach funduszy unijnych (np. pożyczki, wsparcie kapitałowe) 	

Źródło: Opracowanie własne

2.3. Zgodność celów Strategii Rozwoju Gminy Wojciechowice z celami dokumentów wspólnotowych, krajowych i wojewódzkich o charakterze strategicznym

Strategia Rozwoju Gminy Wojciechowice na lata 2015 – 2022, a w szczególności jej cele strategiczne i operacyjne są zgodne z celami innych dokumentów strategicznych na szczeblu między-narodowym, krajowym i wojewódzkim. Poniżej przedstawiono analizę zgodności niniejszej Strategii z celami takich dokumentów.

Strategia UE Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Strategia Europa 2020 jest dokumentem opracowanym przez Komisję Europejską, którego głównym celem jest określenie kierunków działań, których realizacja poskutkuje wyjściem z kryzysu i przygotowaniem gospodarki europejskiej na wyzwania czekające w okresie, na jaki Strategia została przygotowana. Strategia Europa 2020 została przyjęta przez Radę Europejską 17 czerwca 2010 roku. W Strategii podkreślona została potrzeba wspólnego działania państw członkowskich na rzecz wychodzenia z kryzysu oraz wdrażania reform umożliwiających stawienie czoła wyzwaniom związanym z globalizacją, starzeniem się społeczeństw czy rosnącą potrzebą racjonalnego wykorzystywania zasobów. W celu osiągnięcia powyższych założeń zaproponowano trzy podstawowe, wzajemnie wzmacniające się priorytety:

- wzrost inteligentny, czyli rozwój oparty na wiedzy i innowacjach,
- wzrost zrównoważony, czyli transformacja w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, efektywnie korzystającej z zasobów i konkurencyjnej,
- wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu, czyli wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia i zapewniającej spójność: gospodarczą, społeczną i terytorialną.

W strategii wyznaczone zostały także cele Unii na 2020 rok. Zgodnie z nimi:

- wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat powinien wynosić 75%,
- na inwestycje w badania i rozwój należy przeznaczyć 3% PKB Unii,
- należy osiągnąć cele „20/20/20” w zakresie klimatu i energii (w tym ograniczenie emisji dwutlenku węgla nawet o 30%, jeśli pozwolą na to warunki),
- liczbę osób przedwcześnie kończących naukę szkolną należy ograniczyć do 10%, a co najmniej 40% osób z młodego pokolenia powinno zdobywać wyższe wykształcenie,
- liczbę osób zagrożonych ubóstwem należy zmniejszyć o 20 mln.

Powyższe cele szczegółowe wpisują się w realizację trzech ogólnych priorytetów: inteligentny rozwój, zrównoważony rozwój, rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu.

Komisja w Strategii przedstawia siedem projektów przewodnich, które umożliwią postępy w ramach każdego z priorytetów tematycznych:

- „Unia innowacji” – wykorzystywanie działalności badawczo-rozwojowych do zwalczania takich problemów jak: zmiany klimatu, efektywność energetyczna, zasoby czy zmiany demograficzne,
- „Mobilna Młodzież” – poprawa warunków i podniesienie atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego oraz podniesienie poziomu kształcenia i szkolenia na każdym szczeblu edukacyjnym, a także poprawa sytuacji młodzieży na rynku pracy,
- „Europejska agenda cyfrowa” – osiąganie trwałych korzyści ekonomicznych i społecznych z jednolitego rynku cyfrowego, a przez to ułatwienie dostępu do szerokopasmowego Internetu,
- „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” – wsparcie w kierunku niskoemisyjnego i efektywniejszego wykorzystania zasobów przez społeczeństwo; zwiększanie bezpieczeństwa energetycznego,
- „Polityka przemysłowa w erze globalizacji” – wsparcie przedsiębiorczości i pomoc w sprostaniu nowych wyzwań, wsparcie konkurencyjności przemysłu europejskiego, pomoc w wykorzystaniu możliwości wynikających z globalizacji i gospodarki przyjaznej środowisku,
- „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” – unowocześnianie rynków pracy związane z rosnącym bezrobociem, a także zapewnienie trwałości obecnych modeli społecznych,
- „Europejski program walki z ubóstwem” – zapewnienie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, zwiększenie świadomości i uznania pracy ludzi ubogich i zagrożonych wykluczeniem społecznym, umożliwiając im godne życie i aktywne uczestnictwo w życiu społecznym.

Cele zaplanowane do realizacji w ramach Strategii Rozwoju Gminy Wojciechowice na lata 2015 – 2022 są zgodne z priorytetami, celami oraz założeniami projektów przewodnich Strategii Europa 2020.

Tabela 11. Zgodność celów Strategii Rozwoju Gminy Wojciechowice z celami Strategii UE Europa 2020

Strategia Rozwoju Gminy Wojciechowice na lata 2015-2022											
Strategia UE Europa 2020				CEL STRATEGICZNY							
				1		2		3		4	
				FUNKcjONALNA, DOSTĘPNA ORAZ ESTETYCZNA PRZESTRZEŃ PUBLICZNA Z NOWOCZESNĄ I ZMODERNIZOWANĄ INFRASTRUKTURĄ		CZYSSTE, ZADbane I ZASOBNE ŚRODOWISKO NATURALNE		ZINTEGROWANI, AKTYWNI I WYKSZTAŁCENI MIESZKAŃCY		NOWOCZESNA I KONKURENCYJNA GOSPODARKA	
				CELE OPERACYJNE							
INICJATYWA PRZEWODNIA	1	Europejska agenda cyfrowa	4	Rozwój infrastruktury i dostępności technologii informacyjno- komunikacyjnych							
	2	Unia innowacji	4	Rozwój infrastruktury i dostępności technologii informacyjno- komunikacyjnych							
	3	Mobilna młodzież	4	Rozwój infrastruktury i dostępności technologii informacyjno- komunikacyjnych			1	Podwyższenie poziomu edukacji, zwiększenie kompetencji zawodowych i upowszechnianie uczenia się przez całe życie	1	Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy	
	4	Europa efektywnie korzystająca z zasobów			2	Zwiększanie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych i poprawa efektywności energe- tycznej budynków					
			5	Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz upowszechnianie proekologicznego stylu życia							
	5	Polityka przemysłowa w erze globalizacji							1	Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy	
	6	Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia					1	Podwyższenie poziomu edukacji, zwiększenie kompetencji zawodowych i upowszechnianie uczenia się przez całe życie			
						2	Zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych poprzez modernizację i doposażenie placówek oświatowych				
7	Europejski program walki z ubóstwem					3	Podjęmowanie działań na rzecz integracji społeczności lokalnej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu				

Źródło: Opracowanie własne

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności jest dokumentem określającym główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej, przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 5 lutego 2013 roku.

Głównym celem dokumentu jest poprawa jakości życia Polaków, a głównym sposobem osiągnięcia tego celu jest stabilny i wysoki wzrost gospodarczy. Cel ten będzie osiągnięty poprzez realizację następujących celów strategicznych:

I. Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna:

- Cel 1. Wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji.
- Cel 2. Zmniejszanie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym.
- Cel 3. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki.
- Cel 4. Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki.

II. Polska Cyfrowa:

- Cel 5. Stworzenie Polski Cyfrowej.

III. Kapitał Ludzki:

- Cel 6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”.

IV. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko:

- Cel 7. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska.

V. Równoważenie potencjałów rozwojowych regionu:

- Cel 8. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego zrównoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.
- Cel 9. Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.

VI. Sprawne Państwo:

- Cel 10. Stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej.

VII. Kapitał społeczny:

- Cel 11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Tabela 12. Zgodność celów Strategii Rozwoju Gminy Wojciechowice z celami Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności

Strategia Rozwoju Gminy Wojciechowice na lata 2015-2022										
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności.			CEL STRATEGICZNY							
			1		2		3		4	
			FUNKcjONALNA, DOSTĘPNA ORAZ ESTETYCZNA PRZESTRZEŃ PUBLICZNA Z NOWOCZESNĄ I ZMODERNIZOWANĄ INFRASTRUKTURĄ		CZYSTE, ZADBANE I ZASOBNE ŚRODOWISKO NATURALNE		ZINTEGROWANI, AKTYWNI I WYKSZTAŁCENI MIESZKAŃCY		NOWOCZESNA I KONKURENCYJNA GOSPODARKA	
			CELE OPERACYJNE							
CELE STRATEGICZNE	1	Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna	4	Rozwój infrastruktury i dostępności technologii informacyjno-komunikacyjnych						
	2	Polska Cyfrowa	4	Rozwój infrastruktury i dostępności technologii informacyjno-komunikacyjnych						
	3	Kapitał Ludzki	4	Rozwój infrastruktury i dostępności technologii informacyjno-komunikacyjnych			1	Podwyższenie poziomu edukacji, zwiększenie kompetencji zawodowych i upowszechnianie uczenia się przez całe życie	1	Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy
	4	Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko	1	Modernizacja i rozwój infrastruktury drogowej i komunalnej	1	Ochrona walorów i zasobów środowiska naturalnego				
					2	Zwiększanie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych i poprawa efektywności energe-tycznej budynków				
					3	Rozwój systemu gospodarki odpadami				
					4	Wdrożenie systemu zapobiegania zanieczyszczeniom środowiska				
5	Równoważenie potencjałów rozwojowych regionu	1	Modernizacja i rozwój infrastruktury drogowej i komunalnej	2	Zwiększanie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych i poprawa efektywności energe-tycznej budynków	1	Podwyższenie poziomu edukacji, zwiększenie kompetencji zawodowych i upowszechnianie uczenia się przez całe życie	1	Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy	
6	Sprawne Państwo					1	Podwyższenie poziomu edukacji, zwiększenie kompetencji zawodowych i upowszechnianie uczenia się przez całe życie			
7	Kapitał społeczny					3	Podjęmowanie działań na rzecz integracji społeczności lokalnej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu			

Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo

Strategia Rozwoju Kraju 2020 jest główną strategią rozwojową w średnim horyzoncie czasowym, wskazuje strategiczne zadania państwa, których podjęcie w perspektywie najbliższych lat jest niezbędne, by wzmocnić procesy rozwojowe.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 oparta jest na scenariuszu stabilnego rozwoju. Pomyślność realizacji wszystkich założonych w tej Strategii celów będzie uzależniona od wielu czynników zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych, które mogą wpływać na dostępność środków finansowych na jej realizację. Szczególne znaczenie będzie miał rozwój sytuacji w gospodarce światowej, a w szczególności w strefie euro.

Celem głównym Strategii staje się więc wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności.

Celami strategicznymi zawartymi w dokumencie są:

Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo:

Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem.

Cel I.2. Zapewnienie środków na działania rozwojowe.

Cel.I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela.

Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka:

Cel.II.1. Wzmocnienie stabilności makroekonomicznej.

Cel.II.2. Wzrost wydajności gospodarki.

Cel.II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki.

Cel.II.4. Rozwój kapitału ludzkiego.

Cel.II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych.

Cel.II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko.

Cel.II.7. Zwiększenie efektywności transportu.

Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna:

Cel.III.1. Integracja społeczna.

Cel.III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych.

Cel.III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego zrównoważonego rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.

Tabela 13. Zgodność celów Strategii Rozwoju Gminy Wojciechowice z celami Strategii Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne

Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo.		Strategia Rozwoju Gminy Wojciechowice na lata 2015-2022									
		CEL STRATEGICZNY									
		1		2		3		4			
		FUNKCJONALNA, DOSTĘPNA ORAZ ESTETYCZNA PRZESTRZEŃ PUBLICZNA Z NOWOCZESNĄ I ZMODERNIZOWANĄ INFRASTRUKTURĄ		CZYSTE, ZADBANE I ZASOBNE ŚRODOWISKO NATURALNE		ZINTEGROWANI, AKTYWNI I WYKSZTAŁCENI MIESZKAŃCY		NOWOCZESNA I KONKURENCYJNA GOSPODARKA			
CELE OPERACYJNE											
OBSZARY I CELE STRATEGICZNE	I. Sprawne i efektywne państwo: Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem. Cel I.2. Zapewnienie środków na działania rozwojowe. Cel.I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela.	1	Modernizacja i rozwój infrastruktury drogowej i komunalnej			1	Podwyższenie poziomu edukacji, zwiększenie kompetencji zawodowych i upowszechnianie uczenia się przez całe życie				
		2	Estetyzacja i funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni publicznych			4	Rozwój usług społecznych, profilaktycznych i zdrowotnych oraz promocja prozdrowotnego stylu życia				
		3	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury społecznej					1	Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy		
	II. Konkurencyjna gospodarka: Cel.II.1. Wzmocnienie stabilności makroekonomicznej. Cel.II.2. Wzrost wydajności gospodarki. Cel.II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki. Cel.II.4. Rozwój kapitału ludzkiego. Cel.II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych. Cel.II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko. Cel.II.7. Zwiększenie efektywności transportu.	1	Modernizacja i rozwój infrastruktury drogowej i komunalnej	1	Ochrona walorów i zasobów środowiska naturalnego	1	Podwyższenie poziomu edukacji, zwiększenie kompetencji zawodowych i upowszechnianie uczenia się przez całe życie				
				2	Zwiększanie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych i poprawa efektywności energetycznej budynków						
		3	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury społecznej	4	Wdrożenie systemu zapobiegania zanieczyszczeniom środowiska	2	Zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych poprzez modernizację i doposażenie placówek oświatowych				
		4	Rozwój infrastruktury i dostępności technologii informacyjno-komunikacyjnych	5	Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz upowszechnianie proekologicznego stylu życia	1		1	Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy		
		III. Spójność społeczna i terytorialna: Cel.III.1. Integracja społeczna. Cel.III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych. Cel.III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego zrównoważonego rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.	1	Modernizacja i rozwój infrastruktury drogowej i komunalnej			1	Podwyższenie poziomu edukacji, zwiększenie kompetencji zawodowych i upowszechnianie uczenia się przez całe życie			
	2		Estetyzacja i funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni publicznych			3	Podejmowanie działań na rzecz integracji społeczności lokalnej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu				
	4		Rozwój infrastruktury i dostępności technologii informacyjno-komunikacyjnych			4	Rozwój usług społecznych, profilaktycznych i zdrowotnych oraz promocja prozdrowotnego stylu życia				

Źródło: Opracowanie własne

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie (KSRR) została przyjęta przez Radę Ministrów 13 lipca 2010 r. Jest to kompleksowy średniookresowy dokument strategiczny odnoszący się do prowadzenia polityki rozwoju społeczno-gospodarczego kraju w ujęciu wojewódzkim. Dokument ten określa cele i priorytety rozwoju Polski w wymiarze terytorialnym, zasady i instrumenty polityki regionalnej, nową rolę regionów w ramach polityki regionalnej oraz zarys mechanizmu koordynacji działań podejmowanych przez poszczególne resorty.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego wprowadza szereg modyfikacji sposobu planowania i prowadzenia polityki regionalnej w Polsce, a wraz z nimi różnych polityk publicznych mających największy wpływ na osiąganie celów określonych w stosunku do terytoriów. Wiele propozycji dotyczy zarządzania politykami ukierunkowanymi terytorialnie i obejmuje zagadnienia współpracy, koordynacji, efektywności, monitorowania i ewaluacji. KSRR zakłada także dalsze wzmacnianie roli regionów w osiąganiu celów rozwojowych kraju i w związku z tym zawiera propozycje zmian roli samorządów wojewódzkich w tym procesie oraz modyfikacji sposobu udziału w nim innych podmiotów publicznych. Polityka regionalna jest w nim rozumiana szerzej niż dotychczas – jako interwencja publiczna realizująca cele rozwojowe kraju przez działania ukierunkowane terytorialnie, a których głównym poziomem planowania i realizacji pozostaje układ regionalny. Szczegółowe propozycje rozwiązań dotyczą przede wszystkim:

- odejścia od postrzegania polityki regionalnej wyłącznie przez zróżnicowania przestrzenne mierzone na poziomie regionów na rzecz wykorzystania potencjałów endogenicznych terytoriów dla osiągania celów rozwoju kraju – kreowania wzrostu, zatrudnienia i spójności,
- odejścia od podziału na polityki inter- i intraregionalną, na rzecz jednej, wspólnej polityki (ze wspólnymi celami) określającej cele w odniesieniu do terytorium dla wszystkich podmiotów publicznych, każdy z tych podmiotów realizuje inne zadania zgodnie ze sferą swojej kompetencji,
- stymulowania konkurencyjności w skali regionalnej, krajowej i międzynarodowej, jak również wspomagania rozprzestrzeniania procesów rozwoju z ośrodków najszybciej rozwijających się na pozostałe obszary kraju,
- większej efektywności działań w ramach polityki regionalnej przez skoncentrowanie interwencji polityki regionalnej na wybranych obszarach tematycznych i przestrzennych (obszarach strategicznej interwencji),
- wprowadzenia kompleksowego systemu integracji i koordynacji polityk publicznych mających istotny wpływ terytorialny z celami polityki regionalnej określonych dla poszczególnych terytoriów,
- wprowadzenia nowych instrumentów partnerstwa i koordynacji działań ukierunkowanych terytorialnie – kontraktu terytorialnego,

- racjonalizacji systemu zarządzania i finansowania polityk publicznych, przez określenie najbardziej efektywnego poziomu dostarczania usług publicznych,
- zwiększenia efektywności polityki regionalnej m.in. przez szerokie zastosowanie zasady warunkowości i mechanizmów konkurencji w dostępie do środków publicznych jako nagrody opartej o realizację założonych wskaźników rzeczowych,
- przemodelowania systemu finansowania polityki regionalnej przez oparcie go o wieloletni plan finansowy i kontrakty terytorialne.

Głównym celem jest efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrost, zatrudnienie i spójność w horyzoncie długookresowym. Dla polityki regionalnej do 2020 roku ustala się następujące cele strategiczne:

Cel 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów („konkurencyjność”):

- 1.1. Wzmacnianie funkcji metropolitarnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych.
- 1.2. Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji poza miastami wojewódzkimi.
- 1.3. Budowa podstaw konkurencyjności województw – działania tematyczne.

Cel 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”):

- 2.1. Wzmacnianie spójności w układzie krajowym.
- 2.2. Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe.
- 2.3. Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów trących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze.
- 2.4. Przewycięzanie niedogodności związanych z położeniem obszarów przygranicznych, szczególnie wzdłuż zewnętrznych granic UE.
- 2.5. Zwiększanie dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich na obszarach o niższej dostępności.

Cel 3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie („sprawność”):

- 3.1. Wzmocnienie strategicznego wymiaru polityki regionalnej.
- 3.2. Poprawa jakości zarządzania politykami publicznymi, w tym ich właściwe ukierunkowanie terytorialne.
- 3.3. Przebudowa i wzmocnienie koordynacji w systemie wieloszczeblowego zarządzania.
- 3.4. Wspomaganie budowania kapitału społecznego dla rozwoju regionalnego w oparciu o sieć współpracy między różnymi aktorami polityki regionalnej.

Tabela 14. Zgodność celów Strategii Rozwoju Gminy Wojciechowice z celami Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie

Strategia Rozwoju Gminy Wojciechowice na lata 2015-2022									
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie.		CEL STRATEGICZNY							
		1		2		3		4	
		FUNKCJONALNA, DOSTĘPNA ORAZ ESTETYCZNA PRZESTRZEŃ PUBLICZNA Z NOWOCZESNĄ I ZMODERNIZOWANĄ INFRASTRUKTURĄ		CZYSTE, ZADBANE I ZASOBNE ŚRODOWISKO NATURALNE		ZINTEGROWANI, AKTYWNI I WYKSZTAŁCENI MIESZKAŃCY		NOWOCZESNA, INNOWACYJNA I KONKURENCYJNA GOSPODARKA	
		CELE OPERACYJNE							
CELE STRATEGICZNE	Cel 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów („konkurencyjność”)	1	Modernizacja i rozwój infrastruktury drogowej i komunalnej			1	Podwyższenie poziomu edukacji, zwiększenie kompetencji zawodowych i upowszechnianie uczenia się przez całe życie	1	Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy
		2	Estetyzacja i funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni publicznych			4	Rozwój usług społecznych, profilaktycznych i zdrowotnych oraz promocja prozdrowotnego stylu życia	2	Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy
		3	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury społecznej						
	Cel 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”)	1	Modernizacja i rozwój infrastruktury drogowej i komunalnej	1	Ochrona walorów i zasobów środowiska naturalnego	1	Podwyższenie poziomu edukacji, zwiększenie kompetencji zawodowych i upowszechnianie uczenia się przez całe życie	1	Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy
				2	Zwiększanie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych i poprawa efektywności energetycznej budynków				
		3	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury społecznej	4	Wdrożenie systemu zapobiegania zanieczyszczeniom środowiska	2	Zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych poprzez modernizację i doposażenie placówek oświatowych	3	Podjęmowanie działań na rzecz restrukturyzacji rolnictwa oraz zwiększania opłacalności, racjonalizacji, specjalizacji i integracji produkcji rolnej
				4	Rozwój infrastruktury i dostępności technologii informacyjno-komunikacyjnych	5	Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz upowszechnianie proekologicznego stylu życia	1	
	Cel 3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie („sprawność”)	1	Modernizacja i rozwój infrastruktury drogowej i komunalnej			1	Podwyższenie poziomu edukacji, zwiększenie kompetencji zawodowych i upowszechnianie uczenia się przez całe życie		
		2	Estetyzacja i funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni publicznych			3	Podjęmowanie działań na rzecz integracji społeczności lokalnej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu		
		4	Rozwój infrastruktury i dostępności technologii informacyjno-komunikacyjnych			4	Rozwój usług społecznych, profilaktycznych i zdrowotnych oraz promocja prozdrowotnego stylu życia		

Źródło: Opracowanie własne

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO DO ROKU 2020

Aktualizacja Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020, uchwalona 16 lipca 2013 r. przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego jest najważniejszym dokumentem programowym, który określa wizję rozwoju oraz cele i kierunki rozwoju województwa świętokrzyskiego.

Nadrzędną ideę działań podejmowanych w regionie w perspektywie 2020 roku można zawrzeć w poniżej sformułowanej misji *Strategii Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020*:

Misja Strategii:

„Pragmatyczne dążenie do najpełniejszego i innowacyjnego wykorzystania przewag i szans, odwrócenia niekorzystnych tendencji demograficznych oraz podniesienia jakości życia mieszkańców przy jednoczesnej dbałości o stan środowiska”.

Realizacja misji *Strategii* nie ogranicza się - co należy wyraźnie podkreślić - tylko do prerogatyw samorządu województwa świętokrzyskiego. W kontekście wdrażania *Strategii* należy mówić zarówno o bezpośrednim oddziaływaniu władz regionu, jaki i ich wpływie pośrednim. Samorząd jest zatem inicjatorem, jak i koordynatorem realizacji *Strategii*. Warto zauważyć, iż władze regionalne starają się powiększyć swoje oddziaływanie na procesy rozwojowe m.in. poprzez kontrakty terytorialne, gdzie można pozyskiwać finansowanie rządowe oraz promując partnerstwo publiczno – prywatne (umożliwiające finansowanie prywatne w sferze usług publicznych), a także partnerstwo publiczno - publiczne umów partnerskich między JST.

Konkretyzacja powyższej misji *Strategii* będzie się odbywała na drodze realizacji następujących sześciu celów strategicznych:

Cel strategiczny 1.	Koncentracja na poprawie infrastruktury regionalnej.
Cel strategiczny 2.	Koncentracja na kluczowych gałęziach i branżach dla rozwoju gospodarczego regionu.
Cel strategiczny 3.	Koncentracja na budowie kapitału ludzkiego i bazy dla innowacyjnej gospodarki.
Cel strategiczny 4.	Koncentracja na zwiększeniu roli ośrodków miejskich w stymulowaniu rozwoju gospodarczego regionu.
Cel strategiczny 5.	Koncentracja na rozwoju obszarów wiejskich.
Cel strategiczny 6.	Koncentracja na ekologicznych aspektach rozwoju regionu.

Tabela 15. Zgodność celów Strategii Rozwoju Gminy Wojciechowice z celami STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO DO ROKU 2020

Strategia Rozwoju Gminy Wojciechowice na lata 2015-2022										
STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO DO ROKU 2020			CEL STRATEGICZNY							
			1		2		3		4	
			FUNKcjONALNA, DOSTĘPNA ORAZ ESTETYCZNA PRZESTRZEŃ PUBLICZNA Z NOWOCZESNĄ I ZMODERNIZOWANĄ INFRASTRUKTURĄ		CZYSŁE, ZADbane I ZASOBNE ŚRODOWISKO NATURALNE		ZINTEGROWANI, AKTYWNI I WYKSZTAŁCENI MIESZKAŃCY		NOWOCZESNA I KONKURENCYJNA GOSPODARKA	
			CELE OPERACYJNE							
CELE STRATEGICZNE	1	Koncentracja na poprawie infrastruktury regionalnej	1	Modernizacja i rozwój infrastruktury drogowej i komunalnej						
			2	Estetyzacja i funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni publicznych						
			3	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury społecznej						
	2	Koncentracja na kluczowych gałęziach i branżach dla rozwoju gospodarczego regionu							1	Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy
									2	Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy
	3	Koncentracja na budowie kapitału ludzkiego i bazy dla innowacyjnej gospodarki					1	Podwyższenie poziomu edukacji, zwiększenie kompetencji zawodowych i upowszechnianie uczenia się przez całe życie		
							2	Zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych poprzez modernizację i doposażenie placówek oświatowych		
							3	Podjęmowanie działań na rzecz integracji społeczności lokalnej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu		
							4	Rozwój usług społecznych, profilaktycznych i zdrowotnych oraz promocja prozdrowotnego stylu życia		
	4	Koncentracja na zwiększeniu roli ośrodków miejskich w stymulowaniu rozwoju gospodarczego regionu								

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 15. Zgodność celów Strategii Rozwoju Gminy Wojciechowice z celami STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO DO ROKU 2020 – c.d.

Strategia Rozwoju Gminy Wojciechowice na lata 2015-2022										
STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO DO ROKU 2020			CEL STRATEGICZNY							
			1		2		3		4	
			FUNKcjONALNA, DOSTĘPNA ORAZ ESTETYCZNA PRZESTRZEŃ PUBLICZNA Z NOWOCZESNĄ I ZMODERNIZOWANĄ INFRASTRUKTURĄ		CZyste, Zadbane i zasobne ŚRODOWISKO NATURALNE		ZINTEGROWANI, AKTYWNI I WYKSZTAŁCENI MIESZKAŃCY		NOWOCZESNA I KONKURENCYJNA GOSPODARKA	
			CELE OPERACYJNE							
5	Koncentracja na rozwoju obszarów wiejskich							3	Podejmowanie działań na rzecz restrukturyzacji rolnictwa oraz zwiększania opłacalności, racjonalizacji, specjalizacji i integracji produkcji rolnej	
								4	Aktywizacja i promocja pozarolniczych form działalności gospodarczej	
6	Koncentracja na ekologicznych aspektach rozwoju regionu			1	Ochrona walorów i zasobów środowiska naturalnego					
				2	Zwiększanie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych i poprawa efektywności energetycznej budynków					
				3	Rozwój systemu gospodarki odpadami					
				4	Wdrożenie systemu zapobiegania zanieczyszczeniom środowiska					
				5	Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz upowszechnianie proekologicznego stylu życia					

Źródło: Opracowanie własne

2.5. Źródła finansowania zadań planowanych do realizacji w ramach Strategii

Osiągnięcie zakładanych w związku z realizacją Strategii Rozwoju Gminy Wojciechowice na lata 2015 – 2022 celów wymaga uruchomienia znacznych środków finansowych na realizację poszczególnych działań.

Ciężar realizacji postanowień Strategii muszą wziąć na siebie zarówno władze lokalne, jak i przedsiębiorcy oraz mieszkańcy. Ze względu na ograniczoną ilość środków finansowych jaką dysponuje samorząd lokalny, bardzo korzystną formą realizacji zadań publicznych może stać się partnerstwo publiczno-prywatne. Formuła takiej współpracy przyczynić się może do zwiększenia ilości oraz wartości realizowanych inwestycji. Stopień zaangażowania środków prywatnych może być także w takim przypadku dobrym miernikiem trafności wybranych do realizacji zadań.

Bardzo dużą szansę w zakresie pozyskiwania środków na realizację działań niezbędnych do osiągnięcia celów nakreślonych w ramach Strategii stwarza nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej na lata 2014 – 2020. Gmina Wojciechowice zamierza aktywnie pozyskiwać środki na realizację zadań przyczyniających się do poprawy warunków życia mieszkańców i rozwoju gospodarczego gminy.

Nakreślone w Strategii działania, których wdrożenie przyczyni się do osiągnięcia stanu wskazanego w wizji gminy na rok 2020 finansowane będą ze wszystkich dostępnych źródeł:

- budżet Gminy Wojciechowice,
- budżet powiatu, województwa i kraju,
- środki pomocowe instytucji zaangażowanych w realizację założeń niniejszego dokumentu,
- programy pomocowe Unii Europejskiej;
- środki instytucji finansowych oraz funduszy inwestycyjnych,
- środki inwestorów wewnętrznych i zewnętrznych,
- inne źródła.

Wymienione źródła finansowania nie stanowią zamkniętego katalogu. Wszyscy uczestnicy procesu wdrażania postanowień Strategii dołożą wszelkich starań, aby w jak największym stopniu wykorzystać pojawiające się możliwości finansowania poszczególnych działań.

2.6. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Podstawę prawną do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko stanowi Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 z późn. zm.), w myśl której przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty polityk, strategii, planów lub programów w określonych obszarach, wyznaczających ramy dla późniejszych realizacji przedsięwzięć, mogących znacząco oddziaływać na środowisko. W myśl art. 48 ww. ustawy organ opracowujący dokument po uzgodnieniu z właściwymi organami może odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach w dniu 22 stycznia 2016 r. (znak sprawy: WPN-II.410.281.2015.ML) w odpowiedzi na wniosek Gminy Wojciechowice z dnia 22.12.2015 r. w sprawie uzgodnienia odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Strategii Rozwoju Gminy Wojciechowice na lata 2015-2022” na podstawie art. 48 i art. 57 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy **uzgodnił odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla ww. projektu.**

Po przeprowadzeniu analizy przedłożonej dokumentacji, uwzględniając zakres planowanych działań, rodzaj i skalę oddziaływań na środowisko oraz cechy obszaru objętego opracowaniem, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach stwierdził, biorąc pod uwagę charakter dokumentu strategicznego oraz rodzaj planowanych działań inwestycyjnych, a także uwarunkowania analizowanego obszaru nie przewiduje się, że realizacja planowanych zadań będzie znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko, w tym na przyrodę.

Również Świętokrzyski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Kielcach w dniu 19 stycznia 2016 r. (znak sprawy: SEV.9022.5.217.2015) w odpowiedzi na wniosek Gminy Wojciechowice z dnia 22 grudnia 2015 r. dot. uzgodnienia odstąpienia od przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Strategii Rozwoju Gminy Wojciechowice na lata 2015-2022” po zapoznaniu się z projektem przedmiotowego dokumentu, jak również argumentacją zawartą w uzasadnieniu wniosku **uznał, iż w rozpatrywanym przypadku można odstąpić od przeprowadzania postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko** ze względu na to, iż realizacja działań nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko w zakresie zdrowia i życia ludzi.

III. CZĘŚĆ WDROŻENIOWA

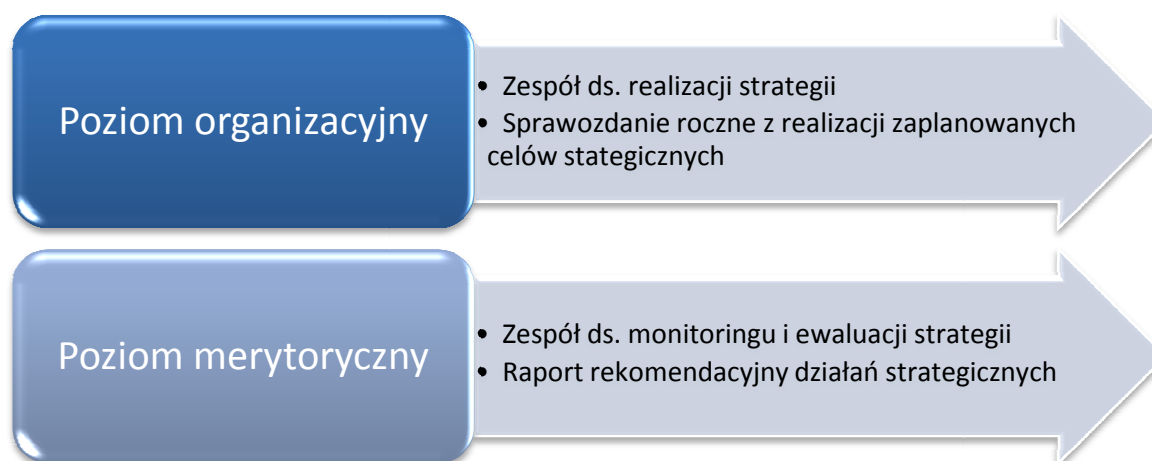
1. Wdrażanie, ewaluacja i monitoring Strategii

System monitoringu i ewaluacji Strategii jest niezbędny, aby zagwarantować, że postanowienia przyjęte w Strategii Rozwoju Gminy Wojciechowice na lata 2015-2022:

- będą konsekwentnie realizowane,
- zapewni się warunki instytucjonalne i organizacyjne do ich wdrażania,
- nastąpi weryfikacja zapisów dokumentu w odniesieniu do zmieniających się warunków otoczenia społeczno-gospodarczego.

Wdrożenie Strategii podzielone na poziomy zaprezentowane na poniższym rysunku:

Rysunek 4. Najważniejsze poziomy wdrażania Strategii

Źródło: Opracowanie własne

POZIOM ORGANIZACYJNY:

Strategia Rozwoju Gminy posiada kierunki działań, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej oraz wszystkich instytucji niepublicznych i publicznych, które działają na rzecz rozwoju wspólnoty. Zasada współpracy i partnerstwa jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych organizacji, instytucji oraz środowisk, wymaga ścisłej współpracy i koordynacji pomiędzy zainteresowanymi stronami. Efektywność realizacji działań wyodrębnionych w Strategii, w dużej mierze będzie zależała od podmiotu zarządzającej jej wdrażaniem – **Zespołu ds. realizacji strategii**.

Zespół powołany zostanie zarządzeniem Wójta Gminy. Znajdą się w nim członkowie zespołu strategicznego biorącego czynny udział przy opracowaniu dokumentu strategicznego oraz pracownicy innych komórek organizacyjnych Urzędu Gminy Wojciechowice. Do jego zadań

należać będzie nadzorowanie procesu wdrażania Strategii oraz czuwanie nad realizacją jej celów na płaszczyźnie organizacyjnej. Zespół współpracować będzie z podmiotami odpowiedzialnymi za wdrażanie poszczególnych działań wynikających z celów strategicznych dokumentu. Zespół zaangażowany też będzie w procesy pozyskiwania funduszy zewnętrznych na realizację zadań strategicznych oraz organizacja cyklicznych spotkań instytucji i partnerów z terenu Gminy.

Postęp realizacji kierunków rozwoju zawartych w dokumencie określany będzie poprzez monitorowanie wskaźników kontekstowych poszczególnych działań określonych w Strategii.

Zespół w I kwartale roku bieżącego (do 30 marca) sporządzać będzie **sprawozdanie** z realizacji Strategii Rozwoju Gminy za rok poprzedni. Wartości wskaźników zostaną przekazane przez instytucje bezpośrednio odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań wynikających z dokumentu planistycznego.

Sprawozdanie stanowić będzie podstawę debaty na poziomie merytorycznym przez Radę Gminy i inne instytucje publiczne.

POZIOM MERYTORYCZNY:

Poziom merytoryczny obejmuje decyzyjny element wdrażania i monitorowania działań zapisanych w dokumencie Strategii oraz ich ocenę i aktualizację. Utworzony zostanie **zespół ds. monitoringu i ewaluacji strategii**, w którego pracach udział brać będą przedstawiciele wszystkich instytucji lokalnych koordynujących realizację zadań zapisanych w Strategii.

Zespół ds. monitoringu i ewaluacji strategii spotykać się będzie raz w roku przed formułowaniem budżetu Gminy na rok następny (sierpień – wrzesień). W trakcie spotkania nastąpi ocenę realizacji celów strategii na podstawie sprawozdania przygotowanego przez zespół ds. realizacji strategii. Zespół ds. monitoringu i ewaluacji opracuje **raport rekomendacyjny działań strategicznych**, który zawierać będzie zadania priorytetowe oraz przedstawiać będzie propozycje ewentualnych zmian strategii na rok następny.

Wnioski opracowane przez zespół przekazywane będą Wójtowi Gminy, który podejmować będzie decyzję o ich uwzględnieniu bez konieczności podejmowania uchwały o aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy lub o konieczności podjęcia takiej uchwały, jeżeli zaproponowane zmiany będą tego wymagać. Ocena realizacji celów i rekomendacje zmian w odniesieniu do konkretnych zadań powinny uwzględniać procedurę priorytetyzacji, czyli określenia wskazania zadań najpilniejszych i najbardziej potrzebnych pod względem rozwojowym.

Monitorowanie realizacji Strategii Rozwoju Gminy Wojciechowice na lata 2015-2022 odbywać się będzie na poziomie strategicznym i operacyjnym.

Rysunek 5. Schemat wdrażania i monitorowania Strategii na poziomie strategicznym i operacyjnym

Źródło: Opracowanie własne

Obecny kształt Strategii został opracowany w warunkach społecznych, ekonomicznych i politycznych, które są stanami dynamicznymi. Ewaluacja na poziomie strategicznym obejmować będzie systematyczne obserwowanie zmian wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwoju Gminy, procesów zachodzących w otoczeniu oraz aktualizowaniu celów i priorytetów.

2. Wskaźniki realizacji Strategii

Wskaźniki operacyjne i strategiczne

Zapisy Strategii zostały opracowane w warunkach społecznych, ekonomicznych i politycznych, które są stanami dynamicznymi. Ewaluacja na poziomie strategicznym obejmować będzie systematyczne obserwowanie zmian wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwoju Gminy Wojciechowice, procesów zachodzących w otoczeniu oraz aktualizowaniu celów i kierunków działania. Monitorowanie wdrażania dokumentu strategii na poziomie strategicznym przedstawia poniższa schemat:

Rysunek 6. Schemat monitorowania wdrażania Strategii na poziomie strategicznym

Źródło: Opracowanie własne

Ponadto, by zapewnić kontrolę nad stopniem realizacji poszczególnych celów niniejszej Strategii Rozwoju Gminy, opracowano listę rekomendowanych wskaźników operacyjnych – z podaniem źródła ich uzyskania. Mierniki te są używane przede wszystkim podczas monitoringu realizacji oraz aktualizacji dokumentu.

Za proces wdrażania realizacji Strategii odpowiedzialny będzie **zespół ds. realizacji strategii** złożony z pracowników Urzędu Gminy oraz pozostałych członków zespołu strategicznego powołany zarządzeniem Wójta.

Do zadań zespołu należeć będzie:

- dokonywanie analizy spójności zrealizowanych działań z celami strategicznymi,
- określanie rzeczywistego stopnia realizacji poszczególnych celów operacyjnych,
- zbieranie danych na koniec każdego roku kalendarzowego i przygotowywania **rocznych sprawozdań z wdrożenia dokumentu strategicznego**.

Lista mierników stanowi jedynie propozycję, która podczas prowadzenia procesów monitorowania i przeglądu strategicznego może być modyfikowana i uzupełniana.

Tabela 17. Mierniki realizacji celów operacyjnych w obszarze PRZESTRZEŃ i INFRASTRUKTURA

Cel Strategiczny	Cele operacyjne	Wskaźniki	Źródło
CEL STRATEGICZNY 1. FUNKCJONALNA, DOSTĘPNA ORAZ ESTETYCZNA PRZESTRZEŃ PUBLICZNA Z NOWOCZESNĄ I ZMODERNIZOWANĄ INFRASTRUKTURĄ	1.1. Modernizacja i rozwój infrastruktury drogowej i komunalnej.	<ul style="list-style-type: none"> długość wybudowanych dróg długość utwardzonych dróg długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci wodociągowej długość wybudowanych odcinków sieci kanalizacyjnej wskaźnik zwodociągowania gminy wskaźnik skanalizowania gminy długość powstałej lub zmodernizowanej sieci energooszczędnego oświetlenia długość wyremontowanych chodników liczba nowoutworzonych miejsc parkingowych 	Urząd Gminy Wojciechowice, GUS, Urząd Marszałkowski
	1.2. Estetyzacja, rewitalizacja i funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni publicznych	<ul style="list-style-type: none"> liczba opracowanych, zaktualizowanych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań przestrzennych gminy powierzchnia terenów zrewitalizowanych ilość terenów przygotowanych pod inwestycje powierzchnia terenów pod budownictwo mieszkaniowe, usługowe i przemysłowe ilość środków przeznaczonych na promocję terenów inwestycyjnych liczba oznakowania poziomego dróg, skrzyżowań, znaków ograniczających prędkość, przebudowanych wjazdów z dróg gminnych na drogi wyższego rzędu liczba wybudowanych przystanków, przydrożnych zatok powierzchnia terenów zielonych na terenach rekreacyjnych i w centrach wsi podanych zabiegom pielęgnacji liczba zinwentaryzowanych obiektów i zasobów przyrodniczych 	Urząd Gminy Wojciechowice, GUS, Urząd Marszałkowski
	1.3. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury społecznej.	<ul style="list-style-type: none"> liczba wybudowanych/rozbudowanych/zmodernizowanych obiektów oświatowych liczba wybudowanych/rozbudowanych/zmodernizowanych obiektów kulturalnych liczba zmodernizowanych/poddanych termomodernizacji obiektów oświatowych i kulturalnych liczba wybudowanych sal gimnastycznych liczba wybudowanych boisk szkolnych liczba wybudowanych/zmodernizowanych i wyposażonych placów zabaw liczba zmodernizowanych lub rozbudowanych miejsc zorganizowanego wypoczynku liczba gospodarstw domowych podłączonych do szerokopasmowego Internetu liczba urządzeń ogólnodostępnych do rozwoju kultury, rekreacji i wypoczynku 	Urząd Gminy Wojciechowice, GUS, Urząd Marszałkowski

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 17. Mierniki realizacji celów operacyjnych w obszarze PRZESTRZEŃ i INFRASTRUKTURA - c.d.

Cel Strategiczny	Cele operacyjne	Wskaźniki	Źródło
1.4.	Rozwój infrastruktury i dostępności technologii informacyjno-komunikacyjnych.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ długość wybudowanych sieci szerokopasmowych ▪ liczba gospodarstw domowych podłączonych do szerokopasmowego Internetu ▪ liczba osób objętych projektami związanymi z przeciwdziałaniem wykluczeniu cyfrowemu ▪ liczba komputerów z dostępem do Internetu przekazanych osobom/rodzinom zagrożonych wykluczeniem cyfrowym ▪ liczba usług publicznych dostępnych w formie elektronicznej ▪ liczba mieszkańców korzystających z e-usług i e-administracji ▪ liczba osób objętych bezpłatnym dostępem do Internetu 	Urząd Gminy Wojciechowice, GUS, Urząd Marszałkowski

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 18. Mierniki realizacji celów operacyjnych w obszarze ŚRODOWISKO

Cel Strategiczny	Cele operacyjne	Wskaźniki	Źródło
CEL STRATEGICZNY 2. CZYSSTE, ZADBANE I ZASOBNE ŚRODOWISKO NATURALNE	2.1. Ochrona walorów i zasobów środowiska naturalnego.	<ul style="list-style-type: none"> długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków długość zmodernizowanej melioracji liczba oznakowanych pomników przyrody oraz innych cennych przyrodniczo obiektów i terenów liczba zinwentaryzowanych cennych przyrodniczo obiektów liczba nowoutworzonych form ochrony przyrody 	Urząd Gminy Wojciechowice, GUS, Urząd Marszałkowski, Lubelski Urząd Wojewódzki, RDOŚ
	2.2. Zwiększanie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych i poprawa efektywności energetycznej budynków.	<ul style="list-style-type: none"> liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji liczba zainstalowanych systemów solarnych i fotowoltaicznych w budynkach użyteczności publicznej liczba działań wspierających zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii liczba zmodernizowanych systemów grzewczych liczba akcji promujących wykorzystanie alternatywnych źródeł energii 	Urząd Gminy Wojciechowice, GUS, Urząd Marszałkowski
	2.3. Rozwój systemu gospodarki odpadami.	<ul style="list-style-type: none"> liczba gospodarstw domowych prowadzących selektywną zbiórkę odpadów liczba podmiotów zajmujących się zbiórką odpadów liczba zlikwidowanych nielegalnych wysypisk śmieci częstotliwość odbioru odpadów wielkogabarytowych i niebezpiecznych liczba akcji edukacyjnych w zakresie odpowiedniego segregowania odpadów wartość udzielonego wsparcia w zakresie utylizacji odpadów niebezpiecznych 	Urząd Gminy Wojciechowice, GUS, Urząd Marszałkowski

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 18. Mierniki realizacji celów operacyjnych w obszarze ŚRODOWISKO - c.d.

Cel Strategiczny	Cele operacyjne	Wskaźniki	Źródło
CEL STRATEGICZNY 2. CZYSŁE, ZADBANE I ZASOBNE ŚRODOWISKO NATURALNE	2.4. Wdrożenie systemu zapobiegania zanieczyszczeniom środowiska.	<ul style="list-style-type: none"> liczba przeprowadzonych działań na rzecz ograniczenia emisji do atmosfery liczba zlikwidowanych nielegalnych wysypisk śmieci liczba nałożonych kar za zanieczyszczanie środowiska liczba zrealizowanych zadań w ramach planu gospodarki niskoemisyjnej liczba wdrożonych programów mających na celu podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców 	Urząd Gminy Wojciechowice, GUS, Urząd Marszałkowski, WFOŚiGW, NFOŚiGW
	2.5. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz upowszechnianie proekologicznego stylu życia.	<ul style="list-style-type: none"> liczba wdrożonych programów edukacyjnych zmierzających do podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców liczba przeprowadzonych akcji promujących ekologiczny styl życia liczba zorganizowanych zajęć terenowych dla uczniów w ekologicznych gospodarstwach rolnych liczba zorganizowanych akcji sprzątania świata 	Urząd Gminy Wojciechowice, GUS

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 19. Mierniki realizacji celów operacyjnych w obszarze MIESZKAŃCY

Cel Strategiczny	Cele operacyjne	Wskaźniki	Źródło
CEL STRATEGICZNY 3. ZINTEGROWANI, AKTYWNI I WYKSZTAŁCENI MIESZKAŃCY	3.1. Podwyższenie poziomu edukacji, zwiększenie kompetencji zawodowych i upowszechnianie uczenia się przez całe życie.	<ul style="list-style-type: none"> liczba osób dorosłych doksztalających się liczba kursów i szkoleń zorganizowanych dla osób dorosłych liczba udzielonych stypendiów najzdolniejszym uczniom liczba godzin zorganizowanych zajęć wyrównawczych liczba uczniów biorących udział w zajęciach wyrównawczych liczba godzin zorganizowanych zajęć pozalekcyjnych liczba uczniów uczestniczących w zajęciach pozalekcyjnych liczba uczniów objętych specjalnym programem opieki pedagogicznej wskaźnik skolaryzacji struktura wykształcenia mieszkańców 	Urząd Gminy Wojciechowice, GUS
	3.2. Zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych poprzez modernizację i doposażenie placówek oświatowych.	<ul style="list-style-type: none"> liczba doposażonych szkół w materiały dydaktyczne liczba komputerów przypadających na jednego ucznia liczba komputerów z dostępem do Internetu przypadających na jednego ucznia 	Urząd Gminy Wojciechowice, GUS
	3.3. Podejmowanie działań na rzecz integracji społeczności lokalnej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.	<ul style="list-style-type: none"> liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu liczba osób starszych, którym zapewniono opiekę liczba inicjatyw realizowanych przez NGO lub we współpracy JST z NGO liczba zrealizowanych projektów mających na celu usuwanie barier architektonicznych utrudniających funkcjonowanie osobom niepełnosprawnym liczba osób dotkniętych przemocą objętych wsparciem stopa bezrobocia liczba bezrobotnych podejmujących zatrudnienie liczba osób korzystających z pomocy społecznej liczba osób żyjących w ubóstwie 	Urząd Gminy Wojciechowice, GUS, Starostwo Powiatowe, portal NGO, PUP, Urząd Wojewódzki

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 19. Mierniki realizacji celów operacyjnych w obszarze MIESZKAŃCY - c.d.

Cel Strategiczny	Cele operacyjne	Wskaźniki	Źródło
CEL STRATEGICZNY 3. ZINTEGROWANI, AKTYWNI I WYKSZTAŁCENI MIESZKAŃCY	3.4. Rozwój usług społecznych, profilaktycznych i zdrowotnych oraz promocja prozdrowotnego stylu życia.	<ul style="list-style-type: none"> ilość akcji promujących profilaktykę i ochronę zdrowia liczba udzielonych porad lekarskich w skali roku ilość lekarzy działających na terenie gminy ilość przeprowadzonych badań profilaktycznych liczba zrealizowanych projektów z zakresu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu liczba przeprowadzonych akcji profilaktycznych, prozdrowotnych 	Urząd Gminy Wojciechowice, GUS
	3.5. Wzrost tożsamości lokalnej poprzez ofertę kulturalną i aktywne spędzanie wolnego czasu.	<ul style="list-style-type: none"> liczba wydarzeń kulturalnych organizowanych rocznie na terenie gminy liczba osób uczestniczących w imprezach kulturalnych organizowanych na terenie gminy ilość programów kultury weekendowej liczba uczestników programów weekendowych ilość nowopowstałych kół zainteresowań 	Urząd Gminy Wojciechowice, GUS
	3.6. Wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego.	<ul style="list-style-type: none"> liczba przestępstw liczba wyposażonych jednostek zajmujących się utrzymaniem bezpieczeństwa na terenie gminy liczba wypadków drogowych liczba zainstalowanych kamer w systemie monitoringu wizyjnego liczba wdrożonych projektów mających na celu poprawę poziomu bezpieczeństwa publicznego 	Urząd Gminy Wojciechowice, GUS, Komenda Powiatowa Policji

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 20. Mierniki realizacji celów operacyjnych w obszarze GOSPODARKA

Cel Strategiczny	Cele operacyjne	Wskaźniki	Źródło
CEL STRATEGICZNY 4. NOWOCZESNA I KONKURENCYJNA GOSPODARKA	4.1. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości i poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy.	<ul style="list-style-type: none"> liczba nowoutworzonych przedsiębiorstw liczba przedsiębiorstw wdrażających nowe technologie produkcyjne liczba udzielonych porad w zakresie zakładania i prowadzenie własnej działalności gospodarczej struktura bezrobotnych według płci stopa bezrobocia liczba bezrobotnych kobiet podejmujących zatrudnienie liczba osób biorących udział w kursach przekwalifikujących liczba osób znajdujących zatrudnienie w branży zgodnej z kierunkiem wykształcenia liczba zorganizowanych szkoleń przy wykorzystaniu techniki e-learningu wartość pozyskanych środków z Unii Europejskiej przez przedsiębiorców 	Urząd Gminy Wojciechowice, GUS, PUP, Starostwa Powiatowe, Urząd Marszałkowski, CEIDG
	4.2. Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy.	<ul style="list-style-type: none"> powierzchnia terenów przeznaczonych pod inwestycje powierzchnia terenów uzbrojonych liczba nowych podmiotów gospodarczych, które podjęły działalność na terenie gminy liczba przeprowadzonych akcji promujących atrakcyjność gospodarczą gminy 	Urząd Gminy Wojciechowice, GUS, Starostwa Powiatowe, Urząd Marszałkowski, CEIDG
	4.3. Podejmowanie działań na rzecz restrukturyzacji rolnictwa oraz zwiększania opłacalności, racjonalizacji, specjalizacji i integracji produkcji rolnej.	<ul style="list-style-type: none"> liczba zmodernizowanych gospodarstw rolnych liczba gospodarstw rolnych posiadających certyfikat gospodarstwa ekologicznego liczba nowych grup producenckich liczba gospodarstw zrzeszonych w grupach producenckich liczba gospodarstw rolnych / grup producenckich w klastrach rolno-spożywczych liczba przeprowadzonych akcji promujących ekologiczne rolnictwo liczba przeprowadzonych akcji promujących specjalizację w produkcji rolnej wartość pozyskanych środków zewnętrznych na modernizację gospodarstw rolnych 	Urząd Gminy Wojciechowice, GUS, Ośrodki Doradztwa Rolniczego, Starostwa Powiatowe, ARIMR, Urząd Marszałkowski, Ministerstwo Rolnictwa

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 20. Mierniki realizacji celów operacyjnych w obszarze GOSPODARKA - c.d.

Cel Strategiczny	Cele operacyjne	Wskaźniki	Źródło
CEL STRATEGICZNY 4. NOWOCZESNA I KONKURENCYJNA GOSPODARKA	4.4. Aktywizacja i promocja pozarolniczych form działalności gospodarczej.	<ul style="list-style-type: none"> liczba osób podejmujących własną działalność gospodarczą liczba rolników podejmujących pozarolnicze formy działalności liczba przeprowadzonych akcji promujących przedsiębiorcze postawy na etapie edukacji szkolnej liczba przeprowadzonych akcji promujących podejmowania oraz prowadzenia pozarolniczych form działalności gospodarczej wartość pozyskanych środków zewnętrznych na modernizację gospodarstw lub podejmowanie pozarolniczych form działalności 	Urząd Gminy Wojciechowice, GUS, Ośrodki Doradztwa Rolniczego, Starostwa Powiatowe, ARIMR, Urząd Marszałkowski, Ministerstwo Rolnictwa
	4.5. Tworzenie korzystnych warunków do rozwoju agroturystyki i ekoturystyki.	<ul style="list-style-type: none"> liczba utworzonych gospodarstw agroturystycznych liczba zmodernizowanych gospodarstw agroturystycznych liczba przekształconych gospodarstw rolnych na gospodarstwa agroturystyczne liczba zorganizowanych szkoleń w zakresie podejmowania i prowadzenia działalności agroturystycznej liczba przeprowadzonych akcji promujących atrakcje turystyczne gminy (liczba wydanych broszur, ulotek, map, liczba osób odwiedzających strony internetowe poświęcone gminnym atrakcjom turystycznym) wartość pozyskanych środków zewnętrznych na działalność w sferze turystyki 	Urząd Gminy Wojciechowice, GUS, Ośrodki Doradztwa Rolniczego, Starostwa Powiatowe, ARIMR, Urząd Marszałkowski, Ministerstwo Rolnictwa
	4.6. Wdrożenie nowoczesnego i efektywnego systemu promocji gminy.	<ul style="list-style-type: none"> liczba wejść na strony internetowe i profile poświęcone gminie liczba pozycji figurujących w bazie podmiotów sfery turystycznej liczba wydanych broszur, ulotek i map promujących atrakcyjność gminy liczba udzielonych porad przez centrum informacji gminnej 	Urząd Gminy Wojciechowice, GUS, Ośrodki Doradztwa Rolniczego, Starostwa Powiatowe, ARIMR, Urząd Marszałkowski, Ministerstwo Rolnictwa

Źródło: Opracowanie własne

PODSUMOWANIE

Strategia Rozwoju Gminy Wojciechowice na lata 2015-2022 działania samorządu w zakresie rozwiązywania problemów społecznych i gospodarczych oraz określa pożądane kierunki ich rozwiązywania.

Strategia Rozwoju Gminy Wojciechowice zakłada realizację wielu powiązanych ze sobą działań i projektów. Niektóre z nich mogą być wykonywane niezależnie, ale wszystkie stanowią zwartą konstrukcję celu generalnego, jakim jest: *„Wzrost poziomu życia mieszkańców i rozwoju gospodarczego Gminy Wojciechowice, poprzez wykorzystanie lokalnych zasobów i walorów środowiskowych, gospodarczych i kapitału ludzkiego oraz dogodnego położenia komunikacyjnego, przy jednoczesnym wzmocnieniu atrakcyjności inwestycyjnej Gminy w powiecie i regionie”*.

Jako długookresowy dokument planistyczny, będzie wymagała uszczegóławiania i precyzowania. Oznacza to, że w przyszłości cele i działania ujęte w Strategii powinny zostać uzupełnione o szczegółowe działania i projekty.

Skuteczność realizacji Strategii uzależniona będzie od wielu czynników, a przede wszystkim od zaangażowania administracji samorządowej, współdziałania instytucji i organizacji pozarządowych działających na terenie gminy i powiatu oraz wielkości pozyskanych środków finansowych.

Strategia Rozwoju Gminy Wojciechowice jest szansą na optymalne wykorzystanie lokalnych zasobów przestrzennych, infrastrukturalnych, środowiskowych, gospodarczych i społecznych i oraz potencjału wszystkich partnerów mogących mieć wpływ na rozwój społeczny i gospodarczy Gminy.

Realizacja Strategii Rozwoju Gminy to szansa na uruchomienie procesów aktywizacji społeczności lokalnej, to wreszcie możliwość powoływania lokalnych koalicji, porozumień na rzecz realizacji konkretnych projektów infrastrukturalnych i programów społecznych.

Wykorzystanie tej szansy leży w głównej mierze w rękach administracji samorządowej, która może włączyć instytucje publiczne, przedsiębiorców i organizacje społeczne do współdziałania.

Paradoksalnie brak dostatecznej ilości środków finansowych powinien sprzyjać zacieśnianiu współpracy, optymalizowaniu rozwiązań, wyzwalaniu oddolnych inicjatyw z wykorzystaniem całej infrastruktury społecznej i kapitału ludzkiego.

W rozwiązywanie problemów społeczno-gospodarczych Gminy, których skala i zasięg często przekracza możliwości działania pojedynczego samorządu powinny włączyć się wojewódzka administracja rządowa i samorządowa, różni partnerzy publiczni i prywatni, a niektóre programy pomocy powinny być wspierane ze środków finansowych państwa.

Do takich nierozwiązywalnych na poziomie gminy problemów należy zaliczyć m.in.: zjawisko strukturalnego bezrobocia, niskie aspiracje życiowe i edukacyjne, migrację aktywnej i wykształconej młodzieży do dużych aglomeracji itp.

Strategia zawiera szczegółową diagnozę w zakresie sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy. Może stanowić bazę cennych informacji dla osób, instytucji, organizacji społecznych i pozarządowych z terenu Gminy i województwa lubelskiego interesujących się Gminą Wojciechowice w różnych aspektach: inwestycyjnym, turystycznym, naukowym, czy jako miejscem do pracy i zamieszkania.

Z pewnością dokument ten będzie z czasem odgrywał jeszcze większą rolę niż została mu przypisana w momencie jego tworzenia.

Spis tabel

Tabela 1.	Wykaz miejscowości i sołectw na terenie Gminy Wojciechowice (stan na 31.12.2014 r.)
Tabela 2.	Struktura użytkowania gruntów w Gminie Wojciechowice w 2010 roku [w ha]
Tabela 3.	Drogi gminne zlokalizowane na terenie Gminy Wojciechowice
Tabela 4.	Drogi powiatowe przebiegające przez teren Gminy Wojciechowice
Tabela 5.	Droga wojewódzka przebiegająca przez teren Gminy Wojciechowice
Tabela 6.	Drogi krajowe przebiegające przez teren Gminy Wojciechowice
Tabela 7.	Stan ilościowy dróg gminnych, zakładowych i rolniczych
Tabela 8.	Charakterystyka zasobów mieszkalnych Gminy Wojciechowice
Tabela 9.	Struktura wiekowa mieszkań
Tabela 10.	Średnia ilość odpadów przypadająca na jednego mieszkańca Gminy [kg]
Tabela 11.	Charakterystyka infrastruktury wodociągowej
Tabela 12.	Charakterystyka infrastruktury kanalizacyjnej
Tabela 13.	Charakterystyka infrastruktury gazowniczej
Tabela 14.	Stan infrastruktury technicznej w Gminie Wojciechowice
Tabela 15.	Wykaz znaczących podmiotów gospodarczych w Gminie Wojciechowice
Tabela 16.	Podmioty w Gminie Wojciechowice według sektorów własnościowych
Tabela 17.	Użytkowanie gruntów w Gminie Wojciechowice
Tabela 18.	Charakterystyka gospodarstw rolnych w Gminie Wojciechowice (PSR 2010 r.)
Tabela 19.	Powierzchnia zasiewów w indywidualnych gospodarstwach rolnych (stan na 2010 r.)
Tabela 20.	Powierzchnia zasiewów upraw zbóż w Gminie Wojciechowice (stan na 2010 r.)
Tabela 21.	Zwierzęta gospodarskie w Gminie Wojciechowice (stan na 2010 r.)
Tabela 22.	Struktura bezrobocia w Gminie Wojciechowice w latach 2004-2014
Tabela 23.	Atrakcyjność inwestycyjna województwa świętokrzyskiego w 2014 roku
Tabela 24.	Wykaz najważniejszych projektów zrealizowanych przez Gminę Wojciechowice w latach 2007-2015 przy udziale środków zewnętrznych
Tabela 25.	Charakterystyka szkół podstawowych z terenu Gminy Wojciechowice, dla których organem prowadzącym jest Stowarzyszenie na Rzecz Edukacji Gminy Wojciechowice "Dzieci Naszym Dobrem" (stan na 2015 r.)
Tabela 26.	Charakterystyka szkół podstawowych z terenu Gminy Wojciechowice w latach 2005-2014
Tabela 27.	Charakterystyka Zespołu Szkół Publicznych nr 1 w Bidzinach (stan na 2015 r.)
Tabela 28.	Charakterystyka gimnazjum w latach 2005-2014
Tabela 29.	Charakterystyka Przedszkola Gminnego w Wojciechowicach (stan na 2015 r.)
Tabela 30.	Charakterystyka Gminnej Biblioteki Publicznej w Wojciechowicach
Tabela 31.	Rodziny objęte pomocą społeczną (zadania własne i zlecone) w latach 2005 – 2014
Tabela 32.	Udzielona pomoc społeczna w latach 2005 – 2014
Tabela 33.	Powody przyznawania pomocy społecznej w roku 2006, 2010 i 2014
Tabela 34.	Środki na odpłatność gminy za Domy Pomocy Społecznej w latach 2005 – 2014
Tabela 35.	Wykaz obiektów zabytkowych w rejestrze zabytków
Tabela 36.	Ewidencja dóbr kultury nie wpisanych do rejestru zabytków
Tabela 37.	Pomniki przyrody na terenie Gminy Wojciechowice

Spis wykresów

Wykres 1.	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²
Wykres 2.	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w Gminie Wojciechowice w latach 2005–2014
Wykres 3.	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w 2014 roku – porównanie średniej dla Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu opatowskiego i Gminy Wojciechowice
Wykres 4.	Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w Gminie Wojciechowice w latach 2009–2014
Wykres 5.	Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w 2014 roku – porównanie średniej dla Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu opatowskiego i Gminy Wojciechowice
Wykres 6.	Podmioty gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w Gminie Wojciechowice w latach 2005–2014
Wykres 7.	Podmioty gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2014 roku – porównanie średniej dla Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu opatowskiego i Gminy Wojciechowice
Wykres 8.	Podmioty gospodarcze wg klasyfikacji PKD 2007
Wykres 9.	Struktura klasowa gleb w Gminie Wojciechowice
Wykres 10.	Liczba gospodarstw rolnych pod względem liczby na terenie Gminy Wojciechowice
Wykres 11.	Udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Wojciechowice w latach 2005–2014
Wykres 12.	Udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2014 roku – porównanie średniej dla Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu opatowskiego i Gminy Wojciechowice
Wykres 13.	Dochody i wydatki ogółem z budżetu Gminy Wojciechowice w latach 2005-2014
Wykres 14.	Dochody budżetu na 1 mieszkańca w 2014 roku – porównanie średniej dla Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu opatowskiego i Gminy Wojciechowice
Wykres 15.	Dochody własne na 1 mieszkańca w Gminie Wojciechowice w latach 2005–2014
Wykres 16.	Dochody własne na 1 mieszkańca w 2014 roku – porównanie średniej dla Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu opatowskiego i Gminy Wojciechowice
Wykres 17.	Dochody i wydatki ogółem z budżetu Gminy Wojciechowice na 1 mieszkańca w latach 2005-2014
Wykres 18.	Udział % dochodów własnych w dochodach ogółem w Gminie Wojciechowice w latach 2005–2014
Wykres 19.	Udział % dochodów własnych w dochodach ogółem w 2014 roku – porównanie średniej dla Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu opatowskiego i Gminy Wojciechowice
Wykres 20.	Struktura dochodów ogółem budżetu Gminy Wojciechowice w latach 2005-2014
Wykres 21.	Struktura wydatków budżetu Gminy Wojciechowice według działów w 2014 r.
Wykres 22.	Struktura wydatków budżetu Gminy Wojciechowice według działów w latach 2008-2014
Wykres 23.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto (PLN) w Polsce, województwie świętokrzyskim i powiecie opatowskim w roku 2005, 2009 i 2013
Wykres 24.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto (PLN) w relacji do średniej krajowej (Polska=100) w województwie świętokrzyskim i powiecie opatowskim w roku 2005, 2009 i 2013
Wykres 25.	Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – podatek dochodowy od osób fizycznych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Wojciechowice w latach 2008–2014
Wykres 26.	Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – podatek dochodowy od osób fizycznych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2014 roku – porównanie średniej dla Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu opatowskiego i Gminy Wojciechowice
Wykres 27.	Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – podatek dochodowy od osób prawnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Wojciechowice w latach 2009–2014
Wykres 28.	Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – podatek dochodowy od osób prawnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2014 roku – porównanie średniej dla Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu opatowskiego i Gminy Wojciechowice
Wykres 29.	Wydatki ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Wojciechowice w latach 2005–2014
Wykres 30.	Wydatki ogółem na 1 mieszkańca w 2014 roku – porównanie średniej dla Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu opatowskiego i Gminy Wojciechowice

Wykres 31.	Liczba mieszkańców Gminy Wojciechowice w latach 2003-2014
Wykres 32.	Prognoza ludności w województwie świętokrzyskim do 2050 roku (wg danych z 2014 roku)
Wykres 33.	Prognoza ludności w powiecie opatowskim do 2050 roku (wg danych z 2014 roku)
Wykres 34.	Przyrost naturalny w Gminie Wojciechowice w latach 2005-2014
Wykres 35.	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w 2013 roku – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu opatowskiego i Gminy Wojciechowice
Wykres 36.	Saldo migracji w Gminie Wojciechowice w latach 2005-2013
Wykres 37.	Saldo migracji na pobyt stały na 1000 mieszkańców w 2013 roku – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu opatowskiego i Gminy Wojciechowice
Wykres 38.	Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w Gminie Wojciechowice w latach 2005–2014
Wykres 39.	Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w 2014 roku – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu opatowskiego i Gminy Wojciechowice
Wykres 40.	Piramida wieku mieszkańców Gminy Wojciechowice w 2014 r.
Wykres 41.	Liczba uczniów w szkołach podstawowych oraz gimnazjum w latach 2005-2014
Wykres 42.	Liczba uczniów w szkołach podstawowych na 1000 mieszkańców w 2014 roku – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu opatowskiego i Gminy Wojciechowice
Wykres 43.	Liczba dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2005-2014
Wykres 44.	Odsetek dzieci w wieku 3–5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w 2014 roku – porównanie średniej dla Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu opatowskiego i Gminy Wojciechowice
Wykres 45.	Średnie wyniki w punktach uzyskane ze sprawdzianu w klasie 6 uczniów szkół podstawowych w gminach powiatu opatowskiego w 2013 roku
Wykres 46.	Średnie wyniki w punktach uzyskane ze sprawdzianu w klasie 6 szkół podstawowych w 2013 roku – porównanie średniej dla Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu opatowskiego i Gminy Wojciechowice (max liczba punktów 40)
Wykres 47.	Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego w gminach powiatu opatowskiego w 2015 roku - część humanistyczna - język polski
Wykres 48.	Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego w gminach powiatu opatowskiego w 2015 roku - matematyczno-przyrodnicza - przedmioty przyrodnicze
Wykres 49.	Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego w gminach powiatu opatowskiego w 2015 roku - matematyczno-przyrodnicza – matematyka
Wykres 50.	Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego w gminach powiatu opatowskiego w 2015 roku - język angielski (poziom rozszerzony)
Wykres 51.	Porady podstawowej opieki zdrowotnej w latach 2005-2014
Wykres 52.	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne w Gminie Wojciechowice w latach 2005–2014
Wykres 53.	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców w 2014 roku – porównanie średniej dla Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu opatowskiego i Gminy Wojciechowice

Spis map

Mapa 1.	Położenie geograficzne Gminy Wojciechowice
Mapa 2.	Sieć komunikacyjna w Gminie Wojciechowice
Mapa 3.	Położenie obszarów chronionych na terenie Gminy Wojciechowice